

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MŮŽE NÁRŮST MUSLIMSKÝCH KOMUNIT
NEGATIVNĚ OVLIVNIT BUDOUCNOST EVROPSKÉ
UNIE?**

Autor práce: Michala Červinková
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad
Katedra: Společenských věd

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Strnadovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ČERVINKOVÁ, M. *Může nárůst muslimských komunit negativně ovlivnit budoucnost Evropské unie? : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 72 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Strnad.

Klíčová slova: Evropa, migrace, muslim, islámské právo šarí'a.

Práce zkoumá problematiku muslimských komunit v evropských zemích. V posledních letech migrace muslimů značně vzrostla a vyvstala tak otázka, zda tato komunita může být pro Evropskou unii ohrožující. Porodnost muslimských žen je mnohonásobně vyšší než evropských. V některých evropských městech již tvoří muslimové značnou část tamějšího obyvatelstva. Fanatičtí muslimové chtějí prosadit islám jako celosvětové náboženství a ve své hostinské zemi zavést islámské právo šarí'a. Toto právo je však v rozporu s hodnotami moderní a demokratické Evropy. Práce je zaměřena na analýzu situace v Německu, poté dále stručně popisuje situace v dalších třech zemích EU – Francii, Velké Británii a Španělsku.

ABSTRACT

ČERVINKOVÁ, M. *Can the Increase of Muslim Communities Affect the Future of the European Union?* : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 72 p. Supervisor : Mgr. Štěpán Strnad.

Key words: Europe, migration, Muslim, Sharia Islamic law.

The work examines the issue of Muslim communities in European countries. In recent years, immigration of Muslims has increased significantly and raised the question of whether this community can be threatening to the European Union. The birth rate of Muslim women is much higher than that of European ones. In some European cities Muslims are already a significant part of the local population. Fanatical Muslims want to impose Islam as a world religion and introduce the Sharia Islamic Law in their guest country. But this law is inconsistent with the values of modern and democratic Europe. The work focuses on analyzing the situation in Germany, and also briefly describes the situation in three other EU countries - France, Great Britain and Spain.

OBSAH

ÚVOD	7
CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	8
1 ISLÁM V EVROPĚ	10
1.1 Islám a jeho specifika	10
<i>Korán</i>	11
<i>Islámské právo</i>	13
<i>Ženy</i>	14
<i>Lidská práva</i>	16
1.2 Islám a křesťanství	18
<i>Druhy islámu</i>	19
<i>Síla islámu</i>	22
<i>Upadající křesťanství</i>	23
2 POČÁTKY MULISMSKÝCH KOMUNIT V EVROPĚ	27
2.1 Migrace.....	27
2.2 Střet civilizací.....	28
3 MUSLIMOVÉ V NĚMECKU.....	32
3.1 Němečtí konvertité k islámu	33
3.2 Soužití muslimů s Němci	34
<i>Sociální vliv</i>	34
<i>Kulturní vliv</i>	38
<i>Ekonomický vliv</i>	40
<i>Politický vliv</i>	43
4 MUSLIMSKÉ KOMUNITY V DALŠÍCH ZEMÍCH EVROPY	46
4.1 Francie	47
4.2 Velká Británie	50
4.3 Španělsko	53
ZÁVĚR.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
PŘÍLOHY	62

ÚVOD

Evropa vychází z tradic antiky a křesťansko - judaistického kulturního okruhu. Sdílí hodnoty demokracie a svobody slova, které v této době všichni považujeme za zcela samozřejmé. V posledních letech ale do Evropy nekontrolovatelně migrovalo a dodnes stále migruje mnoho muslimů, kterým ač mohou být tyto hodnoty ve vlastní kultuře cizí, mohou jim paradoxně pomoci změnit tvář dnešní Evropy. Zapálení islamisté totiž usilují o prosazení islámu jako jediného celosvětového náboženství. Ve své hostitelské zemi pak organizují různé muslimské skupiny, jejichž zájmy jsou naprosto neslučitelné s evropskými principy. Chtějí zavést takový systém, jaký funguje v jejich rodných zemích. Tento systém je moderně smýšlejícím evropským občanům nejen zcela cizí, ale často i nepochopitelný. Radikální islám může být pro Evropu velkou hrozbou.

Přitom ještě před třiceti lety bylo v mnoha muslimských zemích vše jinak. Například Írán, dnes jedna z nejkonzervativnějších muslimských zemí, byla velmi prozápadně orientována. V hlavním městě Teheránu ženy běžně nosily sukně, město bylo plné diskoték, kin, barů a obchodů se západním zbožím. Jenže to si mohla dopřát jen úzká vrstva těch nejbohatších. Většina obyvatel žila v chudobě a tento vystavovaný přepych, který si nemohla dovolit, jakoby říkal, že tehdejší vládě pramálo záleží na jejich životních podmínkách. Proti režimu začala sílit kritika a v roce 1979 vypukla revoluce. Íránci si mysleli, že jejich země konečně začne žít podle své kultury a svého náboženství a nebude jen napodobovat Západ. A Írán skutečně Západ napodobovat přestal, ale s tragickými následky.

Mocí se chopila vrstva radikálních duchovních v čele s Chomejním a prohlásila Írán za islámský stát. Stanovila přísné zákony inspirované tím nejkonzervativnějším výkladem islámu a za jejich porušování hrozily kruté tresty. Po pár letech nastalo mírné uvolnění, ale i tak se musí v Íránu ještě dnes dodržovat přísná pravidla.

Tuto ideologii – obnovení starých islámských tradic a jejich přísné dodržování – poté začaly uplatňovat i další islámské země. Když pak muslimové začali migrovat do západních zemí, vznikl tak střet dvou zcela odlišných kultur, střet mezi moderním Západem a tradičním Východem.

CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Téma mé bakalářské práce „Může nárůst muslimských komunit negativně ovlivnit budoucnost Evropské unie“ jsem si vybrala pro jeho aktuálnost a zajímavost. Poslední dobou se v médiích na daný námět objevilo několik znepokojivých zpráv, a proto jsem se rozhodla tuto problematiku více zkoumat.

Existuje mnoho zahraničních dokumentů a publikací, které se tímto ožehavým tématem zabývají. Díla jako *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* od W. Laqueura, *Europe and Islam* od T. Savage, *Die Weltbevölkerung* od B. Herwiga, *Muslims and the future of Europe* zpracované Pew Research Centrem se zabývají budoucností Evropy v důsledku zvyšování se počtu muslimských obyvatel na našem kontinentu. Další díla, jako *Minorities in European cities* od S. Bendy-Gendrot, *Islam in France* od J. Cesari, *Salaam Brick Lane* od T. Hall, *Turks in Germany* od J. White, *Wie wir unser Land aufs Spiel setzen* od známého německého politika T. Sarrazina, a mnoho dalších, pak popisují situaci muslimů v konkrétních evropských zemích. Dále existuje spousta publikací, které čtenářům přibližují samotné islámské náboženství. I čeští autoři se podílejí na daném tématu svými spisy. L. Kropáček jich vydal hned několik, mimo jiné například *Islám a Západ : historická paměť a současná krize*, *Islámský fundamentalismus* či *Blízký východ na přelomu tisíciletí : dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy*. Dalším autorem zabývající se islámem je Z. Müller, který vydal knihy s názvy *Islám a islamismus*, *Islám: historie a současnost*, *Islám: ideál a skutečnost* a jiné.

Cílem mé bakalářské práce je popsat a přiblížit život muslimských komunit ve vybraných zemích EU s podrobnějším zaměřením na situaci v Německu. Pomocí statistické analýzy údajů o počtu muslimských občanů se zaměřím na to, zda jsou tyto komunity v případě jejich rozrůstání pro Evropskou unii ohrožující. Deskriptivní a komparativní metodou budu také zkoumat, jaké vlivy mohou působit na občany EU při soužití s muslimskými komunitami v důsledku odlišnosti těchto kultur.

První kapitola seznamuje s islámským náboženstvím, její podkapitoly pak popisují specifika tohoto náboženství, jako například postavení žen v islámu, lidská

práva, islámské právo a další. Tato kapitola také porovnává islám a křesťanství z hlediska jejich slábnoucího nebo rostoucího vlivu.

Druhá kapitola je věnována migraci muslimských komunit do evropských zemí. Popisuje její historii, příčiny a následky. Dále obsahuje prognózy do budoucnosti a poukazuje na možné nebezpečí.

Celá třetí kapitola je zaměřena na situaci v Německu. Je v ní detailně rozebráno, jaké vlivy mohou působit na občany této země při soužití s muslimskou komunitou. Jedná se o vlivy sociální, kulturní, ekonomické a politické.

Poslední kapitola souhrnně seznamuje se situací v dalších třech zemích Evropské unie, Francii, Velké Británii a Španělsku.

Mezi klíčové zdroje této bakalářské práce patří například kniha s názvem *Západ a islamismus : Střet civilizací nebo dialog kultur* od P. Barši, dále *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* od W. Laqueura, *Islám bez závoje* od R. Spencera nebo *Islámský fundamentalismus* od L. Kropáčka. Dalším významným zdrojem je samotný Korán, jehož verše doplňují některé kapitoly, které popisují odlišnosti islámského náboženství. Hlavním zdrojem statistické analýzy je portál Pew Research Centrum, *The Future of the Global Muslim population*.

1 ISLÁM V EVROPĚ

„Věříme, že ustanovení a učení islámu jsou zcela univerzální a zahrnují záležitosti lidí na tomto i onom světě. Ti, kdo si myslí, že se týkají pouze duchovních a rituálních hodnot, se mylí, protože islám je víra a rituál, vlast a národ, náboženství a stát, duch a čin, svatý text a meč.“¹

1.1 Islám a jeho specifika

Islám, který v doslovném překladu znamená „odevzdání se do vůle boží“, existuje bezmála 1 500 let a jeho vliv rozhodně neslábne. Islám není jen náboženství, je to také kultura, stát, civilizace, zákon a životní styl věřících muslimů. Dnes islám představuje nábožensko-kulturní společenství více než jedné a půl miliardy obyvatel této země. Jejich největší politická instituce – Organizace islámské konference – sdružuje v současné době 55 členských států, kde většina nebo velká část obyvatel vyznává islám.²

Po judaismu a křesťanství je islám třetím velkým monoteistickým náboženstvím. Toto náboženství vyšlo od Boha (Alláha) a přes proroka Muhammada se přeneslo dál k lidstvu. Věřící znají pět obecně závazných základních požadavků, takzvaných sloupů (*arkán*), z nichž alespoň čtyři jsou závazná pro praxi každého muslima. Jedná se o vyznání víry, denní modlitbu, půst v měsíci ramadánu, daň ve prospěch chudých a pouť do Mekky. Poslední požadavek není závazný pro ty, jež trpí nedostatkem finančních prostředků nebo jsou zdravotně nezpůsobilí podstoupit tuto náročnou pouť.

Muslimové se ovšem vyznačují i dalšími zvláštnostmi, jako je například zákaz jíst vepřové maso, krev a maso některých dalších zvířat. Zakázána je i konzumace alkoholických nápojů. Později se k tomuto zákazu připojil i zákaz užívání drog,

---

¹ BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Hasan al Banná (zakladatel muslimských bratří); Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001 s. 71

² ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, s. r. o., 1998, s. 101

které taktéž zbavují člověka střízlivého úsudku. Dále jsou muslimům zakázány například hazardní hry.³

Muslimové jsou ovšem odlišní již na první pohled, a to svým tradičním oblečením, kterým stvrzují svou identitu. U mužů se jedná o mužskou košili, pokrývku hlavy a vous. Ženy jsou zahaleny v oděvu, který odkrývá jen obličej (nebo jen jeho část) a ruce po zápěstí. Obvykle platí, že čím jsou muslimové zbožnější, tím více dbají na tento styl oblékání.

Korán

Korán je posvátnou knihou muslimů. Výraz „Korán“ znamená doslova „čtení“ nebo to, co má být čteno. Pochází ze 7. století a je bráno za zjevené slovo Boží. V podstatě platí, že islám je Korán. Korán obsahuje 250 legislativních veršů, které udávají pravidla vztahující se ke společenskému a ekonomickému životu, trestnímu a mezinárodnímu právu.⁴

Autorita Koránu v muslimském světě dalece převyšuje autoritu, kterou má na Západě Bible. Samotní muslimové prohlašují o Koránu, že jeho interpretace je na rozdíl od Bible bezchybná. Korán byl napsán přímo Bohem, zatímco Bible lidmi. Korán přišel z nebe, zatímco Bible vznikala postupně na zemi. Korán je proto dokonalý, protože se na jeho znění nepodepsali lidské prostředníci. Naproti tomu Bible může obsahovat chyby, které se do ní vloudily během psaní a opisování, tvrdí muslimové.

Korán se nikdy nepokládá na zem. Obvykle leží na nejvyšším místě v místnosti (např. na skříni); Korán je většinou zabalen do šátku; na znamení úcty bývá často líbán; do Koránu se nic nevpisuje, není zvykem označovat si vybrané verše; pokud mají ženy menstruaci, nesmějí se Koránu dotýkat; verše Koránu nesmějí být zničeny. Pokud noviny obsahují verše z Koránu, neměly by být vyhozeny. Na to dbají minimálně velmi přísní muslimové; mnoho muslimů dodnes akceptuje pouze arabské znění Koránu. Často ho znají nazpaměť. I v nearabské oblasti, i když ne všichni Arabové jsou muslimové, můžeme najít lidi, kteří jsou schopni recitovat Korán z paměti, aniž by mu rozuměli.⁵

---

³ MÜLLER, Z. *Islám : Historie a současnost*. Praha: Svoboda, 1997, s. 13

⁴ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Islám*. Praha: Portál, 2004, s. 37-42

⁵ AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 149

Muslimové se tedy řídí Koránem, v kterém je vylíčeno peklo, ráj, andělé, ďáblové aj. podobně jako v Bibli. Muslim je ovšem nepokládá za symbolická podobenství, ani za poněkud zaprášený náboženský folklór, nýbrž za nepochybnou, naprosto hmotnou realitu. S výjimkou hrstky pozápádnělých skeptiků je život věřícího zaklíněn mezi nadějí na rozkoše ráje a strach z hrůz pekelných, a to velmi reálně a doslovně. „*Tam dívky budou rozkošné a překrásné velkých očí černých, v stanech strážené, jichž předtím nedotkla se ruka muže ni džina žádného*“⁶, tento verš z Koránu není obrazný, je poněkud dětinsky napodoben, nýbrž absolutní jistota vede muslima k jednání pro nás nepochopitelnému. Muslimové nesmí zapochybovat o své víře, už jen to by byl hřích. Proto je těžké s tímto náboženstvím navázat dialog. Víra muslimů musí být absolutní, jinak by to znamenalo, že pochybují o samotném Bohu (Alláhu) a za to by je čekalo po smrti peklo.⁷ Téměř všichni muslimové považují Korán za doslovnou a věčnou pravdu, včetně částí, kde nabádá k násilí. I Starý zákon v Bibli má mnoho pasáží, které by dnes žádný žid ani křesťan nepovažoval za rozkaz k boji. Například žádný z nich by pravděpodobně neprodal svoji dceru do otroctví ani nezabil někoho, kdo pracuje o sabatu – což jsou pasáže z části Exodus. Pro muslima jsou však všechny příkazy v Koránu stále platné.

Kniha takového původu, která tvrdí, že je slovně dokonalá, má sklon vzdorovat jakémukoli výkladu, neboť by snižoval doslovnou pravdivost všech jejich sdělení. Pouze malá část muslimů je takovým výkladům nakloněna. Moderní dekonstrukcionalisté, především evropští učenci, odvážně prohlásili, že Korán by měl být považován za historický dokument a podroben moderní teorii kritické analýzy, jako je tomu v současnosti u Bible.⁸

Existuje tedy několik možností, jak vyložit Korán. Tato otevřenost slouží zejména k tomu, aby jeho verše byly stále aktuální a jejich smysl se dal přizpůsobit době. Této nejednoznačnosti ovšem využilo například i několik extremistických skupin, které se pak na základě svého vlastního výkladu staly odnoží islámu. Své principy odkazují na Korán, většinou z něj ale využijí jen pár veršů, nebo veršům dají tvrdší význam, než by se ve skutečnosti dal vyložit. Na tyto skupiny, jež jsou od islámu odvozené, se zaměřuje kapitola *Druhy islámu*.

---

⁶ *Korán; súra 55, verš 70-74*. Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972, s. 135

⁷ FRÝBORT, L. *O vyhlídkách tolerantní interpretace Koránu* [online]. Český portál: 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/5150-o-vyhlidkach-tolerantni-interpretace-koranu.aspx>

⁸ SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. s. 37-40

Islámské právo

Pojem šarí'a, neboli islámské právo, má na Západě vyloženě špatný zvuk v souvislosti s neuvěřitelnou přísností svých zákonů. Je známo, že v některých islámských zemích dosud dochází k usekávání pravé ruky při krádeži nebo ke kamenování cizoložných žen. Pravdou je, že obdobně kruté tresty nebyly neznámé ani hříšníkům křesťanské Evropy, ale nakonec na křesťanství založené principy týkající se lidské důstojnosti zmírnily jejich tvrdost.

Šarí'a nebyla dodržována vždy a všude, islámské země se v uplatňování šarí'y liší. Turecko jako jediná islámská země šarí'u zrušilo. Následně snahy několika šáhů následovat tuto zemi a modernizovat Írán podle západních vzorů byly nakonec v roce 1979 zmařeny Chomejního islámskou revolucí, která obnovila tradiční přísné islámské zásady pro oblékání a zakázala hudbu a většinu dalších „satanských umění“, stejně jako alkoholické nápoje. Také Pákistán podle Farahových slov usiloval od své nezávislosti „o propojení zákonů moderního západního stylu a islámské šarí'y.“ Byl založen jako sekulární stát, ovšem islámští aktivisté jeho sekulární povahu od začátku potlačovali. V roce 1956, osm let po získání nezávislosti, byl prohlášen za islámskou republiku. Mezi další státy, jež šarí'u uplatňují, patří například Saúdská Arábie, Pákistán a Afghánistán.⁹ Dokud bude Korán uctíván jako dokonalé slovo Alláhovo, budou vždy přísné tresty šarí'i vždy součástí zemí, kde vládne „pravý“ islám. Např. v Saúdské Arábii podle zprávy Amnesty International, v roce 2000: *„Nejméně 123 lidí bylo popraveno a došlo k alarmujícímu nárůstu počtu amputací... V roce 2000 bylo zaznamenáno 34 případů, z nichž sedm bylo křížových (odnětí pravé ruky a levé nohy). Bičování nadále zůstává častým trestem za širokou škálu přestupků.“*¹⁰

Jeden z pramenů šarí'y je Korán, který jak muslimové říkají, byl napsán Bohem. Nejde ho tedy změnit nebo vypustit některé pasáže, které jsou již pro toto století zastaralé. Jedná se o Boží slovo, které je věčné a navždy dané a muslimové se jím řídí. Šarí'a se běžně překládá jako „islámské právo“. Není to přímo zákon, ale soubor nařízení, zásad a hodnot, od nichž se odvozuje legislativa a zákony. Zatímco šarí'a je věčná, islámské právo – jako každé jiné právo, se mění a vyvíjí podle toho,

---

⁹ SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. s. 120-121

¹⁰ Tamtéž, s. 84

jak se mění situace muslimů.¹¹ Ovšem podle islámské apologetické literatury si šarí'a, staré svaté právo, které právní znalci vytvářeli a sestavovali mezi 7. a 10. stoletím, podržuje úplnou závaznost: stále prý zůstává na výši doby a může i dnes řešit všechny sociální problémy. Může si však toto středověké právo, určené do jiných společenských poměrů, činit ještě nárok na platnost ve všech bodech? Tato otázka by měla být prohlubována v islámsko-křesťanském dialogu, aby byl konečně zásadně tematizován problém závaznosti zákona a náboženství.¹²

V Muhammadově pojetí byl islám nejprve výzvou k mravnosti, k počestnosti, ale postupem času se prorocká mise měnila z karatelské na soudcovskou. Princip „odevzdání se Bohu“ tedy dostal podobu závazné právní normy. Šarí'a zavazuje každého muslima k životu podle Božího zákona. Šarí'a, doslova „cesta, kterou je třeba se ubírat“, předepisuje věřícímu, co má dělat, co dělat nesmí a čeho se má spíše vyvarovat, aby byl dobrým muslimem. Plnění šarí'y jsou tedy pomyslné schody, které vedou do ráje. Tím je vysvětlena i urputnost, s jakou bojují afgánští partyzáni stejně jako iráňští revolucionáři za zavedení islámského práva.¹³

Zákon s muslimem jedná podobně jako obchodník: Požadavky zákona připomínají cenu, kterou je třeba zaplatit. Zboží, které je za to možno dostat, je nebe nebo zkrácený čas v „očistci“. Není divu, že u mnoha věřících pak vidíme zacházet s Bohem jako s obchodníkem. Je to ovoce zákonického náboženství. Pouť do Mekky zahlazuje hříchy poutníků a jejich rodin na celý rok. Pokud se muslim modlí víc, než je předepsáno, bude mu i více odpuštěno. Půst je zpracován matematicky. Pokud se někdo nemůže postit v důsledku nemoci, má možnost zanedbaný postní čas dohnat, aby dosáhl předepsaného počtu postních dní. Jsou i takové případy kdy muslim své hříchy „plánuje“ dopředu s ohledem na to, jak velké problémy bude mít s tím, aby je odčinil.¹⁴

Ženy

Otázka o rovnoprávnosti žen vzbuzuje asi nejvíce emocí při polemických střetech západních a islámských koncepcí. Pro obhájce univerzálních lidských práv

---

¹¹ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Islám*. Praha: Portál, 2004, s. 62

¹² KŮNG, H., VAN ESS, J. *Křesťanství a islám : na cestě k dialogu*. Praha: Vyšehrad, 1998, s. 96-97

¹³ KŘÍKAVOVÁ, A. (ed.) *Islám : Ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 33

¹⁴ AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 154

je nepřijatelné nerovnoprávné postavení, které ženě přisuzuje šarí'a (podřízenost v manželství, nižší dědický nárok, nemožnost sňatku s jinověrcem, znevýhodnění oproti mužovu právu na polygamiu a snadný rozvod) a do kterého ji tlačí různé kulturní tradice (zahalování, omezení ve veřejném životě). Tradiční muslimské myšlení je vůči ženám velmi nelaskavé a tyranské. Ženy zde samozřejmě mají svá práva, ale ve skutečnosti jsou po celá staletí systematicky podřívána. Příkazy Koránu vždy směřují k „věřícím mužům“ a „věřícím ženám“, ale jejich výklad opomíjí muže a klade veškerou zátěž na ženy.¹⁵

Například pokyny Koránu o skromnosti v chování: „Řekni věřícím, aby cudně klopili zrak a střežili svá pohlaví...“¹⁶, byly vykládány výhradně jako pokyny vůči ženám. „Skromné“ a „slušné“ chování žen na veřejnosti bylo interpretováno jako přísný předpis upravující oblékání, přestože verše Koránu jsou v tomto ohledu mnohem otevřenější, mají širší význam a jsou úmyslně neurčité, aby umožnily přijímat patřičné změny, jež jsou nezbytné pro společenský a morální růst společnosti. Naprostým zkrácením Koránu je interpretace, která skromnost v oblékání vykládá jako povinnost oblékat se jako jeptiška, zahalovat se od hlavy k patě. Takovýto oděv má bránit mužským necudným pohledům. Dnešní nejrozšířenější verzí zahalování je zakrytí vlasů a šíje širokým šátkem a zakrytí celého těla dlouhými splývavými šaty s rukávem. Přísné dodržování těchto norem se vyžaduje zvláště v Íránu a Saúdské Arábii. V těchto zemích může mít zahalování dokonce podobu černého hábitu, kde jsou vidět ženě jen oči. Liberální názor pak převažuje v Turecku, Sýrii, Libanonu, Tunisku a dalších zemích. Názory a praxe se ovšem liší také podle sociálního postavení a stupně vzdělání rodin, zřetelné rozdíly jsou patrné i uvnitř jednotlivých zemí mezi městy a venkovskými oblastmi. Dnešní islám klade velký důraz na přísnou morálku ve vztazích mezi muži a ženami. Intimní styk je schválen pouze po uzavření náležitého sňatku.¹⁷

V některých muslimských společnostech jsou ženy utlačovány etnickými zvyky, jež jsou často zdůvodňovány islámem. Například ženská obrízka, kterou islám výslovně zakazuje, se přesto v Egyptě a Súdánu provádí a udržuje se právě ve jménu náboženství. To samé platí i pro výběr partnera muslimky. Islám trvá na tom, že žena si musí vybrat partnera sama, mezi muslimy v Indii, Pákistánu a Bangladéši jsou vynucená manželství běžnou praxí. Zvrácené a vůči pohlaví předpojaté interpretace Koránu vedly

---

¹⁵ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 88-92

¹⁶ *Korán; súra 24, verš 30-31*. Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972, s. 559

¹⁷ ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, s. r. o., 1998, s. 102-103

ke kanonizovanému právnímu systému, který je agresivně zaměřen proti ženám. Zatímco islám tvrdí, že ženy mají právo na rozvod, islámský právní systém byl formulován tak, že je pro ženy téměř nemožné toto právo uplatnit. Odjakživa se ženám upírala možnost spoluúčasti na rozhodování a plně se účastnit společenského života.¹⁸ V tomto směru je na tom nejlépe Turecko. Jeho modernizační politika začleňování žen do veřejného života podporuje. Hlavní zásluhu na tom má zakladatel moderního Turecka, Mustafa Kemal Atatürk, který prohlásil, že sociálního a ekonomického vývoje nebude možné dosáhnout, aniž by se zapojily i ženy.¹⁹

Lidská práva

Někteří muslimští autoři tvrdí, že lidská práva přinesl právě Korán, a to mnoho staletí před moderními demokraciemi. Jiní koncepci lidských práv považují za cizorodou a v islámu nepřijatelnou, neboť člověk je služebníkem Božím a má pouze povinnosti, nikoliv práva. Některé požadavky islámského práva navíc skutečně odporují liberálnímu pojetí práv člověka. Islám například zakazuje muslimce sňatek s jinověrcem, odpadlictví od islámské víry je teoreticky trestáno smrtí a zájmy společnosti jsou také silně nadřazeny zájmům jednotlivce.²⁰

Pozoruhodné je, že lidská práva v takové podobě, jako zaručuje islám, zůstala neměnná po čtrnáct století, zatímco lidská práva uznávaná západním světem se v průběhu času měnila a do dnešní podoby byla transformována teprve před necelým stoletím. Islám nepohlíží na tyto práva jako na pravidla, k nimž lidé dospěli na základě společného konsensu, ale jako na zjevené zákony, které lidem propůjčil sám Stvořitel a které tudíž nelze svévolně měnit. Dá se totiž říci, že stejně tak, jako si lidé současná práva garantovaná Listinou základních práv a svobod ustanovili, tak stejným způsobem je mohou po vzájemné dohodě změnit, popř. je zcela zrušit. V tomto ohledu zůstávají principy garantované islámem nedotknutelné.

Mezi základní lidská práva patří právo na život, právo na bezpečný život, úcta k ženám (muslim se za žádných okolností nesmí dopustit násilí na ženě), právo na základní životní úroveň (almužny), právo na svobodu (týče se otroctví), právo na spravedlnost, rovnost lidských bytostí a právo spolupracovat a nespolupracovat.

---

¹⁸ SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Islám*. Praha: Portál, 2004, s. 160-161

¹⁹ FROUZOVÁ, M. (ed.) *Závoj a džíny : ženy v islámském světě*. Praha: Vyšehrad, 2005, s. 149

²⁰ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 74

Co se týče úcty k ženám a rovnosti lidských bytostí jsou tyto práva poněkud nejednoznačná, jelikož podle Koránu: „*Muži zaujímají postavení nad ženami proto, že Bůh dal přednost jednom z vás před druhými, a proto, že muži dávají z majetků svých (ženám) a ctnostné ženy jsou pokorně oddány... A ty, jejichž neposlušnosti se obáváte, varujte a vykažte jim místa na spaní a bijte je! Jestliže vás jsou však poslušny, nevyhledávejte proti nim důvody!*“²¹ Záleží teda zcela na muži, jestli si najde nějaký důvod k pokárání své ženy. Ti, jež se považují za dobré muslimy, by ale ruku na ženu nevztáhli.

Mezi práva občanů islámského státu pak patří například právo na bezpečí života a majetku, ochrana cti, bezpečí osobní svobody, svoboda projevu (islám dává všem občanům islámského státu právo na svobodu myšlení a projevu, a to pod podmínkou, že bude používáno k šíření ctností a pravdy, a ne špatnosti a nepravosti; toto se považuje jak za právo, tak povinnost; ale co lze nazvat pravdou?), svoboda sdružování, svoboda svědomí a přesvědčení, ochrana náboženského cítění, ochrana před neoprávněným uvězněním, právo na základní životní potřeby, rovnost před zákonem (zde se zřejmě za rovnost považuje jeden mužův hlas, který se rovná jednomu hlasu dvou žen), právo vyvarovat se hříchu (nikdo nemá právo přikazovat svým podřízeným udělat něco proti zákonům Alláha; jestliže k takovému rozkazu dojde, podřízený má právo ho ignorovat nebo provedení takového pokynu otevřeně odmítnout.) a právo podílet se na státních záležitostech. Všechny zákony se vztahují i na vládce.²²

Toto je nástin práv, která dal Alláh člověku a která by měl každý věřící pokládat za závazná. Každý muslim by je měl přijmout, uznat a prosazovat. Pokud muslimové žijí v nemuslimských zemích, musí dodržovat zákony té země, kde se nacházejí. Pouze pokud by v ní byli pronásledováni, nebo pokud by jim nebylo umožněno dodržovat základní pilíře islámu (např. modlitbu), jsou tak poníženi, mají z takové země odejít, jak jim Alláh říká v Koránu: „*Což nebyla země Alláhova dosti rozlehlá, že jste se nemohli vystěhovat?*“²³

Pro ilustraci neshody islámu a laicizace lze zmínit následující případ. OSN přijala v roce 1948 Všeobecnou deklaraci lidských práv, která nebyla právně nijak

---

²¹ *Korán; súra 4, verš 34.* Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972, s. 526

²² *Lidská práva v islámu.* Přel. R. Hýsek, Praha: NÚR - Fethi Ben Hassine Mnasria, 2006, s. 3-47

²³ *Korán; súra 4, verš 97.* Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972, s. 533

zpochybněna. Na základě principů obsažených v této deklaraci byly v roce 1976 předloženy ke schválení dva dokumenty. První se týkal ekonomických a sociálních práv, druhý práv občanských a politických. Muslimské státy sice pro přijetí obou dokumentů hlasovaly, avšak daly najevo jisté výhrady. Týkaly se dvou článků - článku 16, který hovoří o svobodě volby partnera v manželství, neboť islámské právo zakazuje vdát se za nemuslima, a článku 17, který přiznává člověku právo na vlastnictví, neboť podle islámské představy náleží absolutní vlastnické právo jen Bohu. Nepřijatelná byla pro muslimy rovněž formulace článku 18, v němž se deklaruje svoboda svědomí a právo občana měnit náboženské vyznání. Podle islámského práva je sice možné přestoupit z jiného náboženství na islám, nikoliv však obráceně. Takový postup se kvalifikuje jako odpadlictví, což je v islámu zločin, který si zasluhuje nejvyšší trest, čili trest smrti.²⁴

Na druhou stranu existují muslimské státy s liberálnějším postojem, jako například Egypt, Tunisko aj. Ovšem žádné doposud nedospělo do takové fáze jako Turecko, které jako jediné z muslimských států zcela vymanilo šarí'u a zavedlo nový demokratický právní řád. I v zemích přísnějšího islámského režimu lze nalézt skupiny, které prosazují modernizaci islámského systému a snaží se za ni bojovat. Všeobecně muslimové z větších měst spíše zastávají uvolněnější přístup k islámu, kdežto lidé z venkova jsou konzervativnější, protože více dbají na tradice.²⁵

1.2 Islám a křesťanství

Následující podkapitola je zaměřena na srovnání těchto dvou náboženství z hlediska jejich slábnoucího nebo rostoucího vlivu a co těmto vlivům předcházelo. V současné době je islám velkým tématem nejen v Evropě. Jelikož je toto náboženství většinou všeobecně považováno za netolerantní, nekompromisní a velmi bojovné, má z něj obavy mnoho zemí. Muslimové bojují po celém světě se svými sousedy jiného vyznání – v Indii s hinduisty, v Číně s komunitou a buddhisty, v Africe s pohanskými animisty, a v mnoha zemích právě s židy a křesťany.²⁶

---

²⁴ MÜLLER, Z. *Islám : Historie a současnost*. Praha: Svoboda, 1997, s. 106-107

²⁵ KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*. Praha: Portál, 2005, s. 22

²⁶ SPENCER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006, s. 13

Kanadský muslimský novinář Irshad Manji popisuje logické závěry uvažování hlavního proudu muslimů: „Je na čase, abychom se veřejně zeptali, zda se islám propůjčuje k fundamentalismu snáze (např. doslovný výklad částí, kde Korán nabádá k násilí) než jiná světová náboženství. Zde je můj názor, proč tomu tak může být: nám muslimům se stále říká, že svatý Korán je kniha, o níž není žádných pochyb. Tím, že staví na Tóře a křesťanské Bibli, zdokonaluje jejich učení. Není potřeba interpretovat konečné znění Božího prohlášení. Tak to prostě je.“²⁷

Druhy islámu

„Přidržíte se pevně provazu Božího všichni a nerozdělujte se! Pomněte dobrodiní Božího k vám, když byli jste nepřáteli a On opět sblížil srdce vaše a stali jste se – díky milosti jeho – bratry.“²⁸

Tento výňatek z Koránu kategoricky prikazuje, že je závazné pro všechny muslimy sjednocovat se pod jednu Ummu (komunitu věřících). Z tohoto důvodu jsou všechny podoby schizmatu a sektářství neislámské. Ale historickou skutečností je, že se v průběhu staletí objevily různé výklady některých koranických veršů a významu Prorokových hadíthů. Tyto výklady způsobily, že se vytvořilo několik sekt uvnitř muslimské komunity.

K historicky nejstaršímu rozdělení muslimů došlo již po smrti proroka Muhammada na sunnity a ší'ity. *Sunnité i ší'ité* věří v Alláha a v Proroka Muhammada. Tehdy vyvstala otázka, kdo nyní povede muslimský národ. Sunnitští muslimové zastávali spolu s většinou Prorokových společníků, že nový vůdce by měl být zvolen z těch, kdo jsou pro toto poslání vhodní. A blízký přítel a rádce Proroka Muhammada, Abu Bakr, byl vybrán za prvního kalifa islámského národa. Ale mezi muslimy existovala skupina, která se domnívala, že vedení by mělo připadnout někomu z Prorokovy rodiny, nebo někomu, koho on výslovně ustanovil nebo Imámovi ustanovenému samotným Bohem. Tito lidé dále argumentovali, že Prorokův zeť Alí by měl být zvoleným vůdcem. Slovo "ší'ita" pochází od výrazu 'šiat Alí' neboli Alího strana. Z této prvotní otázky politického vedení byly ovlivněny

---

²⁷ SPENCER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. Z knihy V. S. Naipaul, *Among the Believers*, s. 219

²⁸ *Korán; súra 3, verš 103*. Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972, s. 505

některé duchovní aspekty a tedy rozdíly mezi oběma skupinami muslimů. Převážná většina dnešních muslimů (85%) jsou sunnité. Navzdory odlišnostem sdílí hlavní články islámské víry a raději se nazývají “muslimové”. Existuje velká porce shody mezi sunnitskou a šíitskou legislativou. To proto, že obě mají stejný zdroj, Korán a Sunnu, a také proto, že jejich cíle v provádění výzkumu náboženství jsou podobné, tzn. zavádění Alláhovy spravedlnosti a milosti mezi lidmi.²⁹

Šíité jsou obecně o něco konzervativnější než sunnité. Šíité chtějí očistit islám od nánosů pozdějších dob. Tomuto úsilí o návrat k víře a způsobu života ctihodných předků se dostalo označení *salafija*. Orientalisté tímto termínem označují reformní hnutí, jež usiluje o osvojování si západní techniky jako prostředku k obnově slávy islámu.

Sunnité stojí před současným náporům islamismu rozpolceni. Jsou spjati s tradicí a nevlídně pohlížejí na modernizaci veřejného života. Nesouhlasí ani s účelovými aktualizacemi koránských výroků a drží se klasických interpretací.

V současné době se můžeme setkat hned s několika různými termíny, jež doplňují slovo islám. A to zejména v hromadných sdělovacích prostředcích, kde se problematika islámu v poslední době vysvětluje výlučně negativním dojmem, který islám vyvolává ve spojitosti s činností extremistů. Za těchto podmínek vzniká převážně jednostranný pohled na islámskou kulturu a civilizaci. Na tomto základě nic jiného než islamofobie ani vzniknout nemůže. Klíčovým pojmem ve slovníku médií se tak vedle islámu stal např. fundamentalismus či terorismus. Ve většině případů jsou bez rozmyslu užívána jako synonyma.

Cílem fundamentalistického islámu je obnovit minulou velikost tohoto náboženství. *Fundamentalismus* se zakládá na strohém přesvědčení o majetnictví pravdy. Vyznačuje se neústupností, neshovívavostí a tvrdostí srdce. Z Koránu si účelově vybírá jen některá témata a symboly. Od morálně-právních úvah, zaměřených silně kriticky zvláště proti západním kulturním vlivům, přechází k tvrdému jednání proti jinak smýšlejícím. Fundamentalisté mívají silný pocit odcizení uprostřed společnosti, jelikož ji vnímají jako zkaženou a nepřátelskou.

Další pojem, *tradicionalismus*, přijímá středověkou syntézu v jejím celku, zatímco reformisté a fundamentalisté ji odstíněně odmítají. Nechtějí žít starým

---

²⁹ HAMÍD, Š. *Sunnité, šíité nebo wahhabisté?* [online]. Islám, otázky a odpovědi, 2009. Dostupné z WWW: http://www.fatwa.estranky.cz/clanky/sekty/sunnite_-siite-nebo-wahabiste_-o-cem-to-je_

způsobem, nýbrž pomocí očištěných principů řešit současné problémy. Prostý tradicionalismus se na rozdíl od fundamentalismu udržuje spíše ve venkovském prostředí. Spíše moralizuje, než aby hledal sociální spravedlnost. Tradicionalistu může pohoršovat moderní technika jako nežádoucí novota, zatímco fundamentalista a ještě více radikál se jí snaží ovládnout a využít.

Termín *integrismus* má historicky katolické konotace (odpor ke změnám církevní praxe z počátku století) a působí spíše hanlivě, stejně jako výrazy fanatismus, extremismus apod. Muslimové tu nemají v arabštině ani v jiných jazycích přesný ekvivalent a slovo zavrhuje.

Jako označení pro intenzivní projevy islámu ve veřejném životě se ujímá slovo *islamismus*. Islamismus je chápán především jako politický islám. Jeho celospolečenské cíle jsou ustanovení totalitního islámského řádu. V krajních polohách islamismus sahá k násilí a projevuje se jako extremismus či terorismus. Z hlediska islámu jde o vybočení, o novodobé, násilně orientované sektářství.³⁰

Pozornost si také zaslouží termín *neofundamentalismus*, který navrhl O. Roy jako označení úsilí o islamizaci zdola pietismem a spontánním dodržováním šari'yy bez okamžitých politických ambicí. Tento proud se projevuje zvláště v muslimských komunitách v Evropě.³¹

Nechvalně proslulou a přísnou sektu, která ovládá Saúdskou Arábii a udržuje si pocit povýšenosti nad zbytkem muslimského světa, představují *wahhábovci*. Založil ji sunnitský reformátor šejch Muhammed ibn Abdul al-Wahháb již v roce 1700-1792. Jejím záměrem je obnovit čistotu islámu odmítnutím veškerých změn, které se objevily po třetím islámském století – tj. kolem roku 950. Wahhábovci štědře podporují teroristy. Saúdsko-arabská náklonnost k Tálíbanu je dobře prokázána. Problém islámského teroru ale není jen problém wahhábovců, muslimský teror má mnohem širší základy.³²

Na druhou stranu, existuje myšlenkový proud jako *liberální modernismus*, který stojí v opozici všem výše zmíněným směrům a brání bohatství islámu proti těmto deformacím.³³ Liberální muslimové chápou výzvy Koránu k boji jako výzvu k vedení duchovního boje proti hříchu a pochybení, ale je těžké je nalézt. Liberalismus ani modernismus nevtrhly do islámské obce v nějaké významnější míře, ani neměly

---

³⁰ BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. s. 87-90

³¹ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 25-34

³² SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. s. 26-28

³³ KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996, s. 20

žádný obecný vliv na způsob, jakým si průměrný muslim vykládá Korán. V dnešní době je spisovatel Salman Rushdie jedním z opravdu mála muslimů na světě, kteří se pokoušejí islám přenést do moderního světa – vyzývá své spoluvěrce, aby viděli dogmata své víry spíše jako metafory a podobenství než jako jednoznačnou, nefalšovanou, všeobsahující pravdu.³⁴

Jelikož v islámu neexistuje žádný nejvyšší islámský učitel, který by mohl říct muslimům – a světu – co islám je a co není, odvolávají se všechny skupiny na autoritu Koránu a tvrdí, že hovoří za pravý islám.³⁵

Síla islámu

Islám je vírou, která proniká nejen do osobního života jednotlivce, nýbrž i do života společnosti a státu a nárokuje si zastřešující pozici. Jeho cílem je celosvětová teokracie neboli celosvětové společenské uspořádání podle Alláhových kritérií. Není snad třeba ani příliš zdůrazňovat, že takový cíl v sobě skrývá nebezpečí totalitarismu. Křesťan např. může vystoupit z církve, aniž by přestal být křesťanem a aniž by tak takový krok ohrozil jeho život. Něco takového muslimové neznají, neboť islámská ortodoxie neuznává právo na svobodu vyznání.³⁶

Není pravda, že by všechna náboženství byla v zásadě totožná nebo všechna ve své podstatě mírumilovná. Stejně tak není pravda, že v islámu neexistují snahy o mír. Bylo by ale nerozvážné ignorovat skutečnost, že hluboko v ústředních textech tohoto náboženství je zakotvena obsažná vize teokratického státu, která je zásadně odlišná a odporující posvácným křesťanským hodnotám Západu.³⁷

Islám zcela ignoruje hranici, kterou si lidé většinou staví mezi svůj vlastní vnitřní život, neboť ho pokládají za zcela osobní záležitost, a život veřejný společenský a občanský. Nerozlišuje náboženství a politiku, a právě v této jednotnosti se ukrývá jak jeho síla, tak i nedostatek.³⁸

Představitelé islámského obrození přelomu 19. a 20. století chtěli návratem k pravému islámu předků získat ztracené sebevědomí vůči rozpínající se Evropě, zároveň však většinou věřili v možnost spojení islámu s jistými prvky evropské

---

³⁴ SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. s. 37-38

³⁵ Tamtéž, s. 24

³⁶ KÚNG, H., VAN ESS, J. *Křesťanství a islám : na cestě k dialogu*. Praha: Vyšehrad, 1998, s. 23-24

³⁷ SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. s. 181

³⁸ MÜLLER, Z. *Islám : Historie a současnost*. Praha: Svoboda, 1997, s. 85

modernity a v plodnost dialogu obou kulturních okruhů. Ten ovšem měl být postaven na rovném respektu a nikoliv na přezíravém poručnictví Západu. Jejich islamističtí pokračovatelé již tuto v zásadě optimistickou a pokrokářskou vizi ztratili. Nechtějí pouze usvědčit Západ z falešnosti jeho univerzalizmu, aby tak otevřeli prostor možného dialogu, ale vystupují proti němu s alternativní civilizační vizí.

O nebezpečí, které by mohl islám znamenat pro Západ, se začalo hovořit poprvé po vítězství íránské revoluce v roce 1979. Po krátké liberálně-demokratické euforii oslavující pád železné opony a zhroucení sovětského impéria se tato obava objevila znovu. Optimistické vize konečného celoplanetárního vítězství lidských práv a demokracie byly postupně vytlačovány úvahami o propastech oddělujících Evropu a Severní Ameriku od ostatních kontinentů a společností.

Islamismus nabízí na jedné straně (domněle) pevné, absolutistické ukotvení v mýtické minulosti (napojené na chiliastickou ideu jejího „návratu“ v budoucnosti), na druhé straně a stejnou měrou však také selektivně přijímá určité rysy modernity – vědu a techniku, nutnost všeobecné alfabetyzace a vyššího vzdělání, masovou kulturu a média. Díky této dvojakosti se může tvrdit v parodické parafrázi: „Islamismus, to je šarí‘a plus elektřina.“³⁹

I u nás, v České Republice, se řeší problém islamizace. Nejostřeji se v poslední době vyjádřil politik Vladimír Hönig ze Strany práv občanů. Zveřejnil prohlášení, ve kterém hovoří o problému islamizace. Reaguje tak na stranu Věcí veřejných, která vidí naopak islám v Evropě jako posilující element.⁴⁰

Otázkou islamizace se dnes zabývá už každá země Evropy. Snaží se najít optimální řešení, jak postupovat do budoucna, ale názory na tuto problematiku se velmi liší, takže její řešení bude trvat ještě velmi dlouho.

Upadající křesťanství

Islám jako post-židovské a post-křesťanské náboženství stojí s polemickou vyhraněností proti biblickým náboženstvím. Od 7. do 16. století představoval islám

---

³⁹ BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. s. 90

⁴⁰ BERÁNEK, J. *Zemanovci versus VV aneb pravda o islámu* [online]. Lidové noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://beranek.bigblogger.lidovky.cz/c/140141/Zemanovci-versus-VV-aneb-pravda-o-islam.html>

ohromnou výzvu pro křesťanskou obec. Objevovaly se i jiné problémy, jako liberalismus a sekularismus a v nejnovější době nakonec komunismus, které se křesťanství pokoušely zlikvidovat. Islámské oblasti, které se od středověku prakticky nerozšiřovaly, zůstávaly této konfrontace ušetřeny. A najednou, na sklonku 20. století se islám probudil, překročil své dosavadní hranice a šíří se téměř globálně. Zvláště v Německu je tato změna více než hmatatelná. Ještě před třiceti lety bychom tu sotva našli nějakou mešitu, zatímco dnes pokrývají tuto zemi tisíce míst, která slouží ke shromažďování islámských komunit. Zatímco křesťanské kostely se vyprazdňují, mešity se plní. Muslimové vystupují na veřejnosti stále sebevědoměji, zatímco křesťané se více či méně stahují do ústraní.

Jedním z testů občanského chování je jistě právě tolerance – ochota žít vedle sebe s těmi, kteří zastávají a praktikují odlišná vyznání. John Locke a většina dalších obyvatel Západu věřili, že nejlepším způsobem, jak zaručit toleranci, je zpřetrhat nebo alespoň oslabit pouta mezi náboženskou a státní mocí. Muslimové se nikdy v minulosti k nějakému podobnému přesvědčení nehlásili. Jistou formu tolerance však chápali jako závaznou povinnost pro převládající islámské náboženství.

Tato idea, že náboženství a politická autorita, církve a stát jsou rozdílné a mohou nebo by měly být odloučeny – je v hlubokém smyslu křesťanská. Nazývá se sekularismus nebo také laicizace. V procesu sekularizace na Západě byl Bůh dvakrát sesazen ze svého trůnu a nahrazen – jako zdroj svrchovanosti lidu a jako předmět národního uctívání. Obě tyto ideje byly islámu cizí, ale v průběhu 19. století se postupně stávaly přirozenějšími a ve 20. století nabyly převládajícího postavení mezi prozápadní inteligencí, která se krátce chopila moci v mnohých, ne-li ve většině muslimských států. V národním státě, který je definován územím, jež spravuje, nebo národem, jež tvoří jeho obyvatelstvo, byl sekulární stát v principu možný. Pouze jediný z muslimských států, Turecká republika, si oficiálně zvolil sekularismus jako princip.

Sekularismus je v současnosti na Středním východě ve špatném stavu. Ze států na Středním východě, které mají psané ústavy, pouze dva nemají zakotvené žádné náboženství. První je Libanon, který už delší dobu nepatří k povzbudivým příkladům náboženské tolerance či sekularizace. A druhým je již zmiňované Turecko. Státy s nepsanou ústavou, což jsou v první řadě Izrael a Saúdskoarabské království, udělují náboženství ve vymezení identity a loajality značný rozpor. Pro srovnání - Saúdská

Arábie vyhrazuje větší prostor využívání náboženského práva, zatímco Izrael umožňuje hrát daleko větší politickou roli duchovenstvu.⁴¹

A v tom spočívá výjimečnost muslimských společností, protože v nich ani po sto letech modernizačních a industrializačních procesů nedochází k sekularizaci, kterou s sebou tyto procesy přinesly v Evropě. Zdá se dokonce, že se v nich celkový společenský a politický vliv náboženství v posledních desetiletích 20. století spíše posílil.⁴²

Statistiky sice rozdělují německé obyvatelstvo do tří velkých náboženských skupin: třetina jsou ateisté a muslimové, třetina protestanti a třetina katolíci. Za posledních 50 let klesl počet protestantů ze 43 na 27 milionů, počet katolíků sice lehce stoupl z 25 na 27 mil., ačkoli po roce 1990 i zde došlo k poklesu počtu členů.⁴³ Zmíněný vývoj křesťanského Západu směrem k post-křesťanské multireligiózní společnosti nenastal pochopitelně ze dne na den. Pokles vlivu křesťanství je přímo úměrný vývoji uvnitř křesťanství, které se neustále přizpůsobovalo duchu doby, aby nevypadalo staromódně, a zanedbalo učení o Kristově spasení. Jak je možné, že křesťany člověk sotva pozná, zatímco muslimy identifikuje hned? Jak si vysvětlíme, že se muslimové odvažují modlit se na veřejnosti a hlásit se otevřeně ke své víře, zatímco křesťané pouze mlčí? To jsou otázky, před nimiž by dnešní křesťané neměli utíkat.

Když se muslim podívá na stav západní společnosti, najde okamžitě důkaz, že křesťanství je vstupenkou k tomu, aby si člověk dělal, co chce: alkohol a sex se prezentují bez náznaku studu, kostely jsou prázdné, prakticky nikdo se v nich nemodlí. Pokud je toto křesťanství, napadne muslima, určitě to nemůže být pravé náboženství.

Zásadní rozdíl mezi islámem a křesťanstvím spočívá v odlišném obrazu Boha. Bůh Bible směřuje k člověku, chce ho za každou cenu zachránit, proto se Ježíš stal člověkem, proto zemřel jako člověk za jiné lidi. Kdo zná Boha jen jako neúčastného a vzdáleně lhostejného, nebude rozumět lásce Boží vyjádřené v Kristu Ježíši. Kdo věří v Boha, kterého trápí jednání člověka směřujícího k záhubě, nemůže jen tak chladně

---

⁴¹ LEWIS, B. *Kde se stala chyba? Vliv Západu na Střední východ a jeho následná odpověď*. Praha: Volvox Globator, 2002, s. 113-132

⁴² BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001 s. 78-79

⁴³ AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 143

obchodnický kalkulovat s tím, co pro svého Boha udělá. Jeho poslušnost plyne z lásky, nikoli z moci zákonického kalkulu. V křesťanství, tedy Bůh (*Otec*), nemá zájem na tom, aby ovládal každý detail v životě jeho věřících (*děti*). Jeho zájmem je žít ve společenství se svými *děti* a očekává poslušnost, pokud k nim promlouvá. Jinak dovoluje svým *dětem*, aby žily svobodně, radovaly se z Boží blízkosti, aniž by se musely každou chvíli ptát, jestli to či ono nedělají špatně.⁴⁴

---

⁴⁴ AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 155-164

2 POČÁTKY MULISMSKÝCH KOMUNIT V EVROPĚ

Před pouhými sto lety byla Evropa středem světa. Afrika sestávala téměř úplně z evropských kolonií, Indie byla drahokamem britské říše. Německo, Francie, a Rusko měly nejsilnější armády na světě, Británie nejsilnější námořnictvo. Evropská ekonomika vedla svět, Amerika dělala rychlý pokrok, ale stále měla před sebou dlouho cestu a málokdo si jí všímal. Politicky a kulturně se počítaly jen Londýn, Paříž, Berlín a Vídeň. Počet obyvatel světa v roce 1900 dosahoval 1,7 miliardy, a každý čtvrtý člověk žil v Evropě. Evropská populace byla šestkrát větší než populace Států, které v té době měly 76 milionů obyvatel.⁴⁵ Pak vypukla první světová válka, která přinesla Evropě obrovské škody a mnoho obětí, a po ní revoluce, občanská válka, inflace a masová nezaměstnanost. I když Evropa slábla, stále byla středem světa, jeho vedoucí silou. Každý zvěstoval Evropě do budoucnosti růžové předpovědi; Evropa měla vizi spravedlnosti a harmonie, jež silně kontrastovala s americkým snem, který už neexistoval. Evropská vize kladla důraz na kolektiv, na rozdíl od prosazování individualismu v Americe.

Tvář a charakter Evropy se ale postupem času změnil.

2.1 Migrace

Zahraniční dělníci sice sehráli velkou roli v ekonomickém zázraku padesátých let. Ale byli to především dělníci z Evropy (Italové, Španělé, Portugalci a Jugoslávci) a nakonec se tito dělníci vraceli do zemí, z nichž pocházeli. Tyto dělníky pak vystřídaly miliony nových přistěhovalců z Asie, z Blízkého východu a z Afriky. Mnozí z nich přicházeli jako uchazeči o politický azyl, avšak ve skutečnosti se vydali hledat lepší život pro sebe a své děti. Na rozdíl od dřívějších zahraničních dělníků neměli vůbec v plánu se do své rodné země vracet. Mnozí z nich ani nestáli o začlenění do evropských společností, jak tomu bylo u dřívější přistěhovalecké vlny. To vytvářelo sílicí sociální, politické a kulturní problémy, které se však až do přelomu tisíciletí

---

⁴⁵ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 21

převážně pokládaly za zvládnutelné. A tak se téměř přes noc to, co bylo pokládáno za menší problém na místní úrovni, stává hlavním politickým problémem, jelikož roste odpor domácích obyvatel, kteří se odmítají stát cizinci ve vlastní zemi. Takže nejpozději na přelomu století mělo být jasné, že Evropa už není na cestě stát se velmocí, ale že čelí existencionální krizi, či možná řadě velkých krizí, z nichž nejhorší je demografický problém.⁴⁶

Nyní žijí mnozí přistěhovalci (nejen muslimští) v komunitách vydělených ze společnosti hostitelské země a platí to pro velká i malá města. Nemají žádné německé, britské či francouzské přátele, nestýkají se s nimi, často ani nemluví jejich jazykem. Jejich kazatelé jim hlásají, že jejich hodnoty a tradice jsou nadřazené hodnotám a tradicím bezvěrců, a jakýkoli styk s nimi, a to dokonce i se sousedy, je nežádoucí. Přistěhovalecká mládež si stěžuje, že je obětí a že je vyřazena, ale toto společenské a kulturní uzavírání se do ghetta je často dobrovolné. Západoevropské vlády a společnosti jsou často kritizovány za to, že nedělají pro integraci nových občanů dost. Ale i kdyby dělaly mnohem víc, není jisté, že by integrace byla úspěšná.

2.2 Střet civilizací

Přistěhovalečtí muslimové jsou postaveni před nutnost adaptovat se na poměry demokratických států, které již dávno ztratily teokratický charakter. Buď jde o státy jako Francie a Belgie, kde došlo k oddělení církve a státu a kde platí zásada laickosti (nenáboženskosti) veřejného života, nebo jsou to státy silně sekularizované, i když tu vztahy mezi náboženstvím a politikou mohou být velmi těsné. Platí to především pro Velkou Británii, kde hlava státu je zároveň i hlavou anglikánské církve.⁴⁷

Někteří tvrdí, že bude-li mít Evropa za dvě stě let stále ještě nějaký význam, bude skoro jistě černým kontinentem. Jiní předpovídají, že na konci 21. století bude Evropa islámská. Takové předpovědi jsou založené jednak na vyšší africké

---

⁴⁶ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 16

⁴⁷ BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001 s. 70-74

a blízkovýchodní porodnosti a na druhé straně potřebě masivní imigrace do Evropy. Porodnost EU se odhaduje na 1,38, muslimská porodnost je skoro osmkrát vyšší. Protože bude Evropa i v příštích několika desítkách let dál šedivět, bude potřebovat mladší pracovníky, aby zajistili přežití v rozumném pohodlí starší generaci, která už nebude schopná pracovního procesu. Evropa tedy bude přistěhovalce ze zahraničí potřebovat, ale zda budou k mání přistěhovalci s potřebnou kvalifikací, to už je jiná otázka.⁴⁸

Problémy mohou nastat i s prosazováním hodnot, které nejsou muslimům příliš blízké, a na jejichž základě Evropa funguje. Jedná se o hodnoty individualismu, liberalismu, ústavnosti, lidských práv, demokracie nebo oddělení církve a státu. Tyto hodnoty nacházejí u jiných civilizací jen malý ohlas. Pokusy Západu propagovat tyto ideje provokují u lidí s jiným kulturním zázemím obranný postoj a obrát k jejich vlastní tradici. Z toho podle amerického politologa Samuela Huntingtona plyne, že osou budoucí světové politiky bude konflikt mezi Západem a ostatním světem. Konflikty mezi státy náležejícími k různým civilizacím však budou častější, dlouhodobější a násilnější než střety uvnitř jednotlivých civilizací.

Nezápadní civilizace budou usilovat o dosažení bohatství, technologií a zbraní Západu a zároveň o zachování vlastních hodnot a institucí. Budou se chtít modernizovat, bez toho aniž by se přizpůsobily. Západ tak bude konfrontován s civilizacemi, jejichž moc poroste, ale jejichž hodnoty mu budou protikladné. Proto si musí uchovat hospodářskou a vojenskou moc potřebnou k ochraně svých hodnot. Zároveň však musí projevovat pochopení pro náboženské a filozofické základy jiných civilizací a hledat a rozvíjet společné prvky. Ani v budoucnu nebude existovat jedna civilizace, a proto se musíme učit žít pospolu.⁴⁹

Muammar al Kaddáfí, libyjský vůdce prohlásil: „*Jsou zde znamení, že Alláh daruje vítězství Islámu v Evropě bez mečů, bez zbraní, bez dobývání. Nepotřebujeme terorismus, nepotřebujeme sebevražedné atentátníky. 52 milionů Muslimů v Evropě změní Evropu v Muslimský kontinent v příštích desetiletích.*“⁵⁰

---

⁴⁸ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 25

⁴⁹ BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001 s. 59-60

⁵⁰ CZLibertyBell, *Islamic Colozation World CZ titulky* [online]. Youtube, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.youtube.com/watch?v=74iYg1SQREo>

Muslimští imigranti tvoří 90 % většinu. Německá vláda dokonce uvedla, že úpadek německé populace nemůže být zastaven. Předpovídá, že Německo se stane muslimským státem v roce 2050.⁵¹

Není ale zcela jisté, zda bude Evropa koncem tohoto století muslimská. Mohlo by to spíše platit o některých městech, a dokonce zemích, a je nesporné, že muslimský element bude hrát v evropské politice a společnosti mnohem větší roli než v současnosti. Z celé řady důvodů je však velmi pochybné, zda to bude platit pro kontinent jako celek. Především proto, že všichni přistěhovalci nejsou muslimové, přicházejí z Indie a jihovýchodní Asie, z tropické Afriky či z Karibiku a jiných částí světa. A i když je pravda, že muslimští přistěhovalci byli velmi odolní vůči začlenění, není jisté, že to bude pokračovat se stejnou intenzitou po několik generací. Není totiž jasné, jaký význam bude mít „islámství“ pro jednotlivce nebo společenství. Evropa na konci století se bude nesporně velmi lišit od Evropy dnešní. Ale nebude nutně muslimská, natož islamistická.⁵²

Demografická bomba také v dohledné době nehrozí. Průměr muslimské populace v EU je přes pět procent. Walter Laqueur, spisovatel a historik, očekává, že v roce 2025 bude mít Evropa zhruba 40 milionů muslimů, tedy 8 procent své populace. V roce 2050 by toto procento mohlo vzrůst na 15 procent, ale stále v žádném případě nebudou většinou.⁵³ Už teď je jasné, že tato čísla budou vyšší, než se Laqueur domnívá. Dochází ovšem k velmi zajímavému trendu. Porodnost klesá nejen u muslimů žijících v nemuslimských státech, ale i u muslimů žijících ve státech, kde tvoří většinu obyvatelstva. Stále více muslimských zemí má klesající demografickou křivku. Pokud současné trendy budou pokračovat, tak je to jen otázka času, kdy státy jako Alžírsko, Tunisko a Maroko budou mít obdobně nízkou porodnost jako Itálie nebo Španělsko.

Dalším faktem je, že evropští muslimové nejsou všeobecně nepřátelští vůči svým evropským spoluobčanům. V roce 2006 Pew Global Attitudes Project zjistil, že mezi evropskými muslimy (oproti muslimům žijících v muslimských státech) převažuje pozitivní stanovisko vůči křesťanům - ve Francii pozitivní názor sdílí

---

⁵¹ CZLibertyBell, *Islamic Colozation World CZ titulky* [online]. Youtube, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.youtube.com/watch?v=74iYg1SQREo>

⁵² LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 26

⁵³ SEDLÁČEK, L. *Jak Islám Nedobývá Evropu* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://sedlacek.blog.ihned.cz/c1-48348620-jak-islam-nedobyva-evropu>

91 procent muslimského obyvatelstva, ve Španělsku 82, V Británii 71 a v Německu 69 procent. Není to tak, že by všichni evropští muslimové křesťany nesnášeli a chtěli se jich zbavit. Není to ani tak, že by chtěli nastolit po celé Evropě islámskou nadvládu. Tato představa je absurdní. Tyto fakta tedy nenasvědčují tomu, že by hrozilo dobytí Evropy islámem.⁵⁴

V úvahách o budoucnosti Evropy, ať už politických, společenských, ekonomických nebo kulturních, se až do zcela nedávné doby přehlížela demografie. Přitom tuto situaci mohla změnit pouhá návštěva kterékoliv školy, ale jen málo politiků, sociologů či filozofů si zajde do školy, natožpak do mateřské školky. Imigrace v masovém rozsahu nastala po druhé světové válce, příští vlna přistěhovalců souvisela hlavně s rozpadem impérií. V Německu došlo hlavně k přílivu Turků. Všeobecně se však předpokládalo, že je to dočasný jev, že se tyto „hostující dělníci“ (jak se jim říkalo) budou vracet do svých domovských zemí, jakmile vydělají peníze, jež jim umožní rozvinout ekonomickou aktivitu v rodných městech či vesnicích. Ve skutečnosti se však vrátila pouze polovina ze dvou až tří milionů hostujících dělníků. V mnoha případech si přivedli příbuzné a nevěsty a vládám se nechtělo prosadit proti nim zákon. Tak vznikaly hlavní cizinecké komunity.

Největší nárůst žadatelů o azyl bylo z roku 1983 na rok 1992. Počet žádostí vzrostl z pouhých 80 000 na 700 000.⁵⁵ Mezi žadateli o politický azyl byli islamisté, nebo dokonce teroristé, kterým v jejich zemi skutečně hrozilo zatčení, jenže z důvodů, které neměly nic společného s bojem za svobodu a demokracii. Prokázalo se, že někteří nelegální přistěhovalci a uchazeči o azyl byli zločinci a začali v nové vlasti zakládat zločinecké gangy. Zdaleka největším cílem většiny uchazečů o azyl v letech 1990 až 2000 bylo Německo. Počet skutečných i předstíraných uchazečů o azyl začal klesat po roce 2002, protože byla zavedena přísnější opatření.⁵⁶

---

⁵⁴ SEDLÁČEK, L. *Jak Islám Nedobývá Evropu* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://sedlacek.blog.ihned.cz/c1-48348620-jak-islam-nedobyva-evropu>

⁵⁵ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 30

⁵⁶ Tamtéž, s. 31

3 MUSLIMOVÉ V NĚMECKU

Asi polovina muslimů se v západní a střední Evropě už narodila. Počet muslimských přistěhovalců v Německu činí přes 4 miliony,⁵⁷ a asi tři čtvrtiny z nich jsou tureckého původu. Podle odhadů bude podíl cizinců (většinou muslimských) v roce 2015 tvořit více než 40% obyvatel v západoněmeckých městech, jako jsou Kolín, Düsseldorf, Wuppertal, Duisburg a mnoha další.⁵⁸ Celkově se počet muslimů v Německu během příštího desetiletí zdvojnásobí, zatímco německých obyvatel bude ubývat. Muslimské komunity jsou obecně mladší než německá společnost, míra porodnosti muslimek je mnohonásobně vyšší.

Vysoký počet muslimských přistěhovalců je v Německu díky tomu, že vyhlídky na vyšší životní úroveň zde byly mnohem větší, a když zde imigranti nenašli zaměstnání, dostávali sociální podporu. Sociální pracovníci a „migrační experti“ odvedli dobrou práci při ochraně nových přistěhovalců před vykořisťováním ze strany zaměstnavatelů, ale zvážili se to důkladně, natropili možná více škody než užitku. Ukázali Turkům, jak zacházet se sociální záchranou sítí, to znamená, jak dostat maximum finanční a jiné pomoci od státu a místní správy, a přitom ke společnému prospěchu přispět jen minimálně. Přistěhovalci vůbec neuměli německy – na rozdíl od černých přistěhovalců, kteří přicházeli do Francie nebo do Británie a kteří obvykle měli aspoň povrchní znalosti francouzštiny nebo angličtiny. Nebylo tudíž nijak překvapivé, že se Turci v Německu téměř od samotného příjezdu omezili pouze na své vlastní instituce, na vlastní mešity, obchody *halál* a obchody se zeleninou, a na různá další místa, kde mohli být mezi sebou.⁵⁹

Berlínská čtvrť Kreuzberg se v mnohém podobá turecké Ankaře. Úzké ulice se střídají s širokými, mezi středně vysokými domy občas vyčnívá nějaká výšková budova. Ve stáncích či malém občerstvení pod mostem rychlodráhy je možné koupit döner kebab a potkat na ulici ženu s šátkem není vůbec výjimkou. Turci tvoří bezkonkurenčně největší část muslimské populace, která v Německu čítá

---

⁵⁷ *The Future of the Global Muslim population*, graf č. 83 Number of Muslims in Selected Countries [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

⁵⁸ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 34-35

⁵⁹ Tamtéž, s. 51-52

přes čtyři miliony lidí. Ať už jde o naturalizované Němce (tedy turecké přistěhovalce s německým občanstvím), jejich už zcela německé potomky, či Turky na občanství čekající. Londýnský deník Times ve svém vydaném Atlasu světa dokonce uvádí turečtinu jako druhý oficiální jazyk Německa. Je to sice předčasná informace, ale za dvacet let by už mohla být pravdivá. A pak tu jsou muslimové z dalších koutů světa: z bývalé Jugoslávie, Íránu, Afghánistánu a pochopitelně z arabských zemí. Samotná přítomnost muslimů naopak zas tak ničím nezvyklým není. První se v Německu – respektive na jeho dnešním území – začali objevovat již někdy v 18. století, a to díky čilým ekonomickým, diplomatickým i vojenským kontaktům s osmanskou říší. Již roku 1798 byl údajně zřízen v Berlíně muslimský hřbitov. A německá metropole je také místem s největší koncentrací vyznavačů islámu. Kromě dalších velkých německých měst je ale možné početné komunity najít i na německém venkově. Částečně jde o poválečné přistěhovalce za prací („gastarbeitry“), jejich potomky a rodinné příslušníky, ale také politické azylanty.⁶⁰

3.1 Němečtí konvertité k islámu

Islám je v Německu plně akceptován. Katolická církev se s ním snaží vstoupit do dialogu. Přibývá stále více lidí, kteří hledáním pravdy nakonec skončí konverzí k islámu. Zdá se, že tito hledači nepotkali ve svém životě živé a přesvědčené křesťany. Místo toho našli islám a objevili v něm něco, co předtím jako stoupenci jiného náboženství postrádali. Setkali se s muslimy, kteří na ně udělali silný dojem, zatímco setkání s křesťany mohlo být bezvýrazné a neživotné. Setkali se pouze s křesťanstvím, které je neoslovilo; s prázdnými lavicemi v kostele, nic neříkajícími frázemi a nudnými obřady.

Podle odborníka na terorismus Kaie Hirschmanna ale představují právě rodilí Němci, kteří přestoupí k islámu, obzvlášť velké nebezpečí. „Konvertité jsou většinou mnohem radikálnější. Coby „novicové“ se snaží být nábožensky ještě horlivější než rodilí muslimové,“ prohlásil Hirschmann v rozhovoru pro německou televizi ARD. Podle něj je to také jeden z důvodů, proč jsou konvertité pro teroristické organizace

---

⁶⁰ PEŠEK, P. *Němečtí Turci, Íránci, Arabové... a konvertité* [online]. Lidové noviny, 2010. Dostupné z WWW: http://www.lidovky.cz/nemecti-turci-iranci-arabove-a-konvertite-fgl-/ln_noviny.asp?c=A100305_000025_ln_noviny_sko&klic=235825&mes=100305_0

tak atraktivní. „Lidé, kteří přestoupí k islámu, jsou často obzvlášť fanatičtí, a tím pádem také obzvlášť nebezpeční.“

Dr. Hoffmann, bývalý německý velvyslanec v Maroku a zároveň přesvědčený muslim, konstatuje, co se konvertitů v islámu týče, že mezi nimi nyní převládají intelektuálové a tvůrci veřejného mínění. Také píše, že časem nastoupí hledání definitivně platné alternativy, což posílí znovuvzkříšení islámu jako další cesty uprostřed utopií západního a východního materialismu.

Podle údajů instituce Islam-Archiv v uplynulých letech výrazně vzrostl počet Němců, kteří konvertovali k islámu. Zatímco v roce 2005 registroval tento ústav tisíc takových případů, loni to byly už 4 000. Z celkem 3,3 milionu muslimů, kteří v současnosti žijí ve Spolkové republice, je podle Islam-Archivu 18 000 rodilých Němců.⁶¹ Ředitel Islam-Archivu Salim Abdullah ale odmítá, že by existovala souvislost mezi konvertováním k islámu a větší tendencí páchat násilné činy. Rostoucí počet německých konvertitů však podle něj souvisí se sílící islamofobií. „Vždy, když se islám stane společensky podezřelým, tak s ním mnoho lidí sympatizuje,“ dodal Abdullah.⁶²

3.2 Soužití muslimů s Němci

Následující podkapitoly popisují, jaké vlivy mohou působit na Evropany při soužití s muslimy v jedné vlasti, a poukazují na rozdílnosti obou kultur.

Sociální vliv

Podle průzkumu agentury Infratest dimap pro časopis Morgenmagazin německého konsorcia veřejnoprávních médií ARD ze začátku prosince uplynulého roku má z expanze islámu v Německu mírné obavy 38 procent Němců a 36 procent z ní má velké obavy. Pouze 22 procent respondentů nevidí islám jako problém a ani si nemyslí, že je v německé společnosti příliš silně rozšířen. Informoval o tom německý server Welt Online. Co se týče zákazu minaretů v samotném Berlíně, tak by bylo pro jen 40 procent, zatímco 53 procent obyvatel Berlína proti a 7 procent

---

⁶¹ DAŇKOVÁ, Š. *Němci se bojí svých islamistů. Jsou fanatičtější* [online]. Lidové noviny, 2007.

Dostupné z WWW: http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny&c=A070907_000005_ln_noviny_sko

⁶² Tamtéž

se nemůže rozhodnout. Hovoří o tom průzkum stejné agentury pro Berliner Morgenpost a RBB-Abendschau.⁶³

Mluvčí Koordinační rady muslimů Ajúb Köhler se doposud neslýchaně navezl do Německa jako k islámu nenávisné zemi, kde jsou muslimové ponižováni, pronásledováni a vystaveni zastrašování. Köhler vyzval německou vládu, aby si přiznala, že Německo je islámofóbní a snažila se s tím něco udělat. Takováto slova země z oficiálních německých islámských míst ještě neslyšela. Vyvolala nejen zděšení, ale i obavy z toho, že Köhlerovo pobídka vyhrotil vnitrosociální situace v zemi, naruší sociální smír, a to vše povede k teroristickému ohrožení země a jejích jednotek v Afghánistánu.⁶⁴

Nevadilo jim, že jejich děti chodí do německých škol, ale měli ostré výhrady vůči myšlence, že by se dívky měly zúčastnit hodin tělocviku, školních výletů nebo hodin biologie, v nichž by probíhala sexuální výchova. Nesouhlasili s výukou žádného předmětu, který byl sám o sobě nevinný, ale dal se vykládat v rozporu s jejich náboženstvím. Trvali na tom, aby se ve škole učil islám a obraceli se na soud, aby dosáhli svého. Nakonec se jim to povedlo. Německé úřady platily učitele náboženství, z nichž většina přišla ze zahraničí, byli to fundamentalisté a uměli německy jen málo anebo vůbec.⁶⁵

V Německu se ovšem najdou i obrovské obchody a jména jako Kemal Sahin, který vystudoval inženýrství a stal se hlavou velké holdingové společnosti, jsou známá i mimo okruh vlastního společenství. Turečtí přistěhovalci druhé a třetí generace se dali na politiku, jsou autory hojně čtených knih, dostali ceny za nejlepší film roku. Počet „smíšených manželství“ se za posledních deset let zdvojnásobil na 8 000 oproti 4 000 před nástupem nového století.⁶⁶ Přes veškerou tuto integraci však příběh tureckých přistěhovalců vypráví o všem jiném než o úspěchu: kulturní odcizení je pravděpodobně horší než v Británii a ve Francii, protože chybí společný jazyk. Když svědomití učitelé v Berlíně trvali na používání němčiny při vyučování i o přestávkách a na bezpodmínečné docházce do školy, vyčítali jim zapálení němečtí

---

⁶³ PETŘÍK, L. *Tři čtvrtiny Němců mají strach z islámu* [online]. Euronews, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.euro.cz/id/x2p1aysbo2/detail.jsp?id=20769>

⁶⁴ TOPOL, F. *Zděšení v Německu : islám poodhalil svou pravou tvář* [online]. Český portál, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/4779-zdeseni-v-nemecku-islam-poodhalil-svou-pravou-tvar.aspx>

⁶⁵ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 52

⁶⁶ Tamtéž, s. 152

multikulturalisté, že se dopouštějí kulturního útlaku, že děti připravují o jejich kulturní dědictví, a ještě horší věci.

„Německo přirozenou cestou hloupne, protože imigranti z Turecka, východní Evropy a Blízkého východu mají většinou jen nízké vzdělání, a navíc mívají více dětí než sami Němci.“ A jak to vypadá v samotném Turecku, o kterém politici uvažují jako možném budoucím členu EU? V Turecku žije 68,2 milionů lidí, z nichž naprostá většina praktikuje islám. Jak je na tom školství a jaká je úroveň vzdělání? Zpráva OECD s názvem „Vytváření efektivního prostředí pro výuku a učení“ říká, že v Turecku je 78 procent škol, které mají problém s nedostatkem kvalifikovaných lidí. 15 procent Turků je ngramotných, z toho velkou část zaujímají ženy. Míra gramotnosti je vyšší například i v Gaze.⁶⁷ Na druhou stranu má Turecko jeden z nejvyšších počtů akademiček na světě. Tento paradox vystihující tak rozporuplnou situaci v oblasti vzdělání je dán tím, že i když zde funguje národní politika, k jejímž prioritám patří vzdělávání žen, existuje zde stále ještě silný vliv patriarchální kultury, který vzdělání žen brání.⁶⁸

Míra kriminality je dvakrát až třikrát vyšší než v jiných vrstvách obyvatel. Je však také pravda, že 24 000 Turků studuje na německých univerzitách a to je 8 % z příslušné věkové kategorie (18 – 25 let).⁶⁹ Ve srovnání s procentem mladých Němců ve stejném věku je to sice ještě dost málo, ale přece jen to do bezútěšného obrazu vrhá jeden z paprsků naděje. Situace v místech mimo Berlín je horší – v Kolíně či Hamburku. Neštěstím Německa nebylo to, že přijalo miliony přistěhovalců, ale že přicházeli z nejzaostalejších a nejméně vzdělaných vrstev turecké společnosti. Je jasné, že klíč k úspěchu je ve vzdělání. Vzdělání a dovednosti sice automaticky nevytvářejí loajalitu s druhou vlastí, ale značně zvyšují naději na integraci.

Kromě gramotnosti přistěhovalých muslimů lze zmínit jako další sociální otázku také nerovné vztahy, které jsou pro islám v některých zemích dosud typické. První nerovný vztah, který islám stanoví, je mezi mužem a ženou, další například

---

⁶⁷ MATĚJKA, F., *Thilo Sarrazin? Pravda o přistěhovalcích v Německu a nová inkvizice. Německo hloupne kvůli imigrantům* [online]. Český portál, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/5003-thilo-sarrazin-pravda-o-pristehovalcich-v-nemecku-a-nova-inkvizice-nemecko-hloupne-diky-imigrantum.aspx>

⁶⁸ FROUZOVÁ, M. (ed.) *Závoj a džíny : ženy v islámském světě*. Praha: Vyšehrad, 2005, s. 151

⁶⁹ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 153

mezi otrokářem a otrokem. Otroctví bohužel stále přežívá v několika arabských zemích, jako v Súdánu, Saúdské Arábii či Mauretánii.⁷⁰ Co se týče nerovnosti žen, podrobněji se této problematice věnuji v kapitole 1.1. Ženy. Z tradičního hlediska pro muslimy představuje zrovnoprávnění žen – povolit jim odhalovat své tváře i končetiny a s muži sociálně sdílet místa ve školách či na pracovištích – podněcování k nemravnosti a promiskuitě a smrtelnou ránu samotné duši islámské společnosti – muslimské rodině a domácnosti.

Většina přistěhovalých muslimů v Německu je z Turecka. Jak již bylo zmíněno, Turecko jako jediná země, tím že odstranila šarí'u ze svého ustavení, je sekularizovaná země stejně jako evropské země. Ženy jsou dle zákona rovnocenné s muži, takže v tomto případě to na německé obyvatele, kteří žijí s Turky, nemá žádný dopad. To vše díky Kemalovi Atatürkovi, zakladateli Turecké republiky, který na začátku 20. let 20. století pronesl mnoho veřejných projevů, kdy přesvědčivě obhajoval naprosté zrovnoprávnění žen v rámci tureckého státu i společnosti. Naším nejnaléhavějším úkolem, opakovaně oznamoval svému lidu, je co nejvíce se přiblížit modernímu světu. Moderní svět však nelze dosáhnout, pokud budeme modernizovat jen polovinu populace. Tento způsob argumentace byl na začátku 20. let na Středním východě velmi neobvyklý a stejně překvapivá byla skutečnost, že jejím původcem byl bývalý osmanský paša a generál, který se však později stal tvůrcem moderního Turecka. V Turecké republice se ženská práva stala součástí oficiální kemalistické ideologie a role žen ve veřejném životě stále vzrůstala. Otázka ženských práv zaznamenala nejvážnější neúspěchy v zemích, kde se fundamentalisté různých typů těší značnému vlivu, nebo tam, kde vládou jako například v Íránu a donedávna ve větší části Afghánistánu. Zrovnoprávnění žen se považuje za pozápádňování; tradiční konzervativci i radikální fundamentalisté nepovažují proces zrovnoprávnění žen ani za nezbytný, ani za užitečný, ale naopak za škodlivý a za zradu pravých islámských hodnot.⁷¹

---

⁷⁰ SPENCER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006, s. 13

⁷¹ LEWIS, B. *Kde se stala chyba? Vliv Západu na Střední východ a jeho následná odpověď*. Praha: Volvox Globator, 2002, s. 83-89

Kulturní vliv

Muslimské komunity ve Švédsku, Německu a Belgii nezávisle na sobě zažádaly o povolení hlásat veřejně zpěv muezzina z reproduktorů do volného prostranství. 2. prosince 2009 tento plán oznámila muslimská modlitebna v Hamburku, Sankt Georg. Starosta města je ale proti. Budovu mešity obklopují kancelářské budovy a turecké obchody. Muslimové ale tvrdí: Chápete to špatně, to není symbol převahy, to jsou kostelní věže. Ve Švédsku Deník SVT provedl vlastní průzkum veřejného mínění, otázkou bylo, jestli by občané, kdyby mohli, zakázali stavbu minaretů. Z oslovených respondentů by 51% stavbu minaretů povolilo, 23% by ji zakázalo a 25 % neví.⁷² Samotné modlitby muslimů jsou od těch křesťanských odlišné. „*Alláh akbar*“ (Bůh je veliký) - každý den zazní během pravidelných modliteb toto zvolání 68krát. A 102krát se v modlitebně muslima objeví toto vyznání: „Pochválen buď můj Pán!“ Pokud se někdo ptá na Boha, na životní okolnosti, na utrpení, budoucnost, život, vždy zazní stejná odpověď: „Alláh je veliký.“ Myšlenka, že by člověk mohl s Bohem diskutovat, odporovat mu nebo mu pouze něco vysvětlovat, je vnímána muslimy jako rouhání.⁷³

Další markantní odlišností Středního východu od Západu jsou zahalené ženy. Místopředsedkyně Evropského parlamentu a jedna z čelných německých europoslankyň Silvana Kochová-Mehringová chce, aby se nošení tradičních muslimských závojų, jako jsou burky a *čádory*, zakázalo napříč celou Evropskou unií. Podotýká, že je to přenosné vězení s tím, že závoje zcela zakrývající postavu jdou proti hodnotám, které Evropa sdílí. Tvrdí, že když potká na ulicích zcela zahalené lidi, nemůže posoudit, jaké jsou jejich záměry vůči ní, a proto se mezi nimi cítí nejistá.⁷⁴ Ačkoli by tomu někdo stěží věřil, spousta žen chodí zahalených dobrovolně, dá se to pozorovat např. právě v evropských zemích, kde žádné nařízení nosit *čádor* neexistuje nebo v některých liberálnějších muslimských zemích či městech. Mnoho lidí to nechápe, ale stačí se nad tím jen trochu zamyslet. Tato forma oděvu pro islámské ženy se nosí již několik století, a tak není snadné z ničeho nic tuto tradici opustit.

---

⁷² Švédsko, Německo, Belgie : Muslimové žádají o povolení hlásat zpěv muezzina do ulic [online]. Český portál, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/3940-svedsko-nemecko-belgie-muslimove-zadaji-o-povoleni-hlasat-zpev-muezzina-do-ulic.aspx>

⁷³ AL SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 152

⁷⁴ *Zakážme muslimské závoje v celé EU, žádá místopředsedkyně EP* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-43090450-zakazme-muslimske-zavoje-v-cele-evropske-unii-zada-mistopredsedkyne-ep>

Některým by se bez něj sice ulevilo, ale jiné ženy by si mohly připadat příliš odhalené až nahé. Je to podobné, jako kdyby se Evropanka ocitla v africkém kmeni, kde se ženy nezahalují téměř vůbec. Muslimky celý život žijí v prostředí, kde jsou zvyklé být zahalené a považují to za naprostou samozřejmost. Dalším důvodem zahalování je také úcta k tradici a pověsti rodiny, že vychovaly cudnou počestnou dívku. Mnoha muslimkám je nepříjemné civění arabských mužů na jejich tělo. Jak je známo, arabští muži jsou velmi horkokrevní, takže když se žena zahalí, nebude na ní muž chtivě koukat a pokřikovat.⁷⁵ Evropská kultura naopak pokrývku hlavy považuje v uzavřené místnosti za neslušnost a nezdvořilost.

Na jedné věci se ale shodne většina muslimských žen. Přijdou si nedocenené a zbytečné. Do zaměstnání totiž chodí většinou jen muži, kteří mají povinnost živit rodinu a ženy jsou od toho, aby se staraly o domácnost. Jenže čím doba pokročuje, tak i v muslimských zemích chtějí ženy dělat něco užitečného a nejen být zavřené doma. Ve větších muslimských městech je už normální, že ženy chodí do zaměstnání. Je tedy jen otázka času, kdy se tento trend rozšíří i do menších měst a kdy konečně i ženy budou moci uplatnit svůj potenciál.

V cizinkách vidí většina arabských mužů, lehké a povolné ženy, a proto jsou jimi tak zaujati. Bílé ženy z ciziny, v šortkách, v tričku nebo i docela pečlivě oblečených v dlouhých kalhotách a rukávech mají tu smůlu, že ať už mají na sobě cokoli, přinášejí arabským mužům na dosah to, co viděli jen ve filmech – sex hlavní hrdinky s každým mužem, který se jí líbí či jí to nabídne. Je to asi tak, jako my bereme vážně příběhy o trpících muslimských ženách a aplikujeme tuto informaci na všechny muslimky, stejně tak si arabové myslí, že každodenní sex s cizími lidmi je naprosto běžný a normální.⁷⁶

Jak je na tom samotný islám a kultura? Islámské kulturní úspěchy jsou legendární. Zatímco Evropa šlapala po slávě starověkého Řecka a Říma a upadla do barbarství temného středověku, islám se stal světlem světa. Muslimové vybudovali od sedmého do dvanáctého století ohromnou říši; vytvořili velkolepou civilizaci, která vévodila světu v technice, vědě, literatuře, filozofii a dalších oborech. Kupodivu však ortodoxní sunnitský slám ve své tradiční formě zakazuje hudební nástroje

---

⁷⁵ KŘÍKAVOVÁ, A. (ed.) *Islám : Ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002, s. 127-132

⁷⁶ KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*. Praha: Portál, 2005, s. 22

a nezamlouvá se mu ani hudba samotná. Indonéská militantní skupina Laskar Jihad považuje hudbu za „odvrácení se od Boha“. Tálibán byl celosvětově kritizován za opravdové prosazování zákonného zákazu hudby. Íránský ajatolláh Chomejní před několika lety poznamenal: „*Hudba narušuje smýšlení mládeže. Není žádný rozdíl mezi hudbou a opiem. Obojí různými způsoby vede k otupělosti. Chcete-li, aby vaše země byla nezávislá, pak zakažte hudbu. Hudba je zradou našeho národa i našich dětí.*“⁷⁷

Islám byl velice otevřený a šířil se světem. To mu přineslo velký přínos. Poté někdy v desátém století islám změnil směr a začal upadat. Představa, že by nemuslimové mohli vědět něco, co by se od nich muslimové mohli naučit a pomohlo by jim to, byla nepřipustná a ponižující. Filozofie a věda začaly být obecně vnímány jako ve své podstatě bezcenné úsilí, které člověka pouze mate a odvrací od Koránu. Technologická a převaha a kulturní nadvláda Západu se stává předmětem závidění: a i když islámská civilizace má za to, že je vůči civilizaci nevěřících nadřazená, v tomto historickém období lidstva tomu tak zřetelně není.⁷⁸

Ekonomický vliv

Evropská unie se jako celek potýká s dlouhodobým úbytkem obyvatelstva a jednou z možných cest na udržení současného důchodového systému je řízená imigrace, která by do Evropy měla přinést desítky milionů muslimů. Před dvěma lety začal v tichosti proces známý pod zkratkou EUROMED (Euro-Mediterranean Partnership), který v sobě kromě posilování kulturního, ekonomického a politického partnerství mezi členskými státy EU a středomořskými sousedy ukrývá doplnění počtu obyvatel starého kontinentu metodou přesídlování.

Program počítá s přistěhováním 56 milionů muslimů do zemí sedmadvacítky mezi lety 2010 - 2050. K této číslci dospěl statistický úřad EU Eurostat. Takovýto odhad však vychází ze základní premisy, že všichni imigranti budou pracovat a platit daně, což je už dnes mírně řečeno teoretické, jelikož v některých evropských zemích imigrace přestala být čistým ekonomickým přínosem a stala se zátěží v momentě, kdy ekonomická krize zvedla nezaměstnanost v imigrantských komunitách,

---

⁷⁷ SPENCER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006, s. 128. Citováno z: Amir Taheri, *The Spirit of Allah: Khomeini and the Islamic Revolution* (Adler/Adler) s. 259

⁷⁸ SCHULZE, R. *Dějiny islámského světa ve 20. století*. Brno: Atlantis, 2007, s. 174-175

a několikanásobně tak převýšila míru nezaměstnanosti původních obyvatel. Jednání tohoto procesu, která začala už v roce 1995, se oproti původnímu záměru definitivní realizace v roce 2010 posouvají o dva roky. Podepsaly ji kromě tehdejších členů EU státy jako Maroko, Alžírsko, Tunisko, Egypt, Jordánsko, Palestinská správa, Sýrie, Libanon, Turecko nebo Izrael.⁷⁹

Znepokojivou informací je, že v Německu vystuduje univerzitu jen 3 procenta muslimské mládeže. Mají chabé jazykové znalosti, a není divu: doma mluví turecky a arabsky, knihy se v mnoha domácnostech nenajdou, a navíc mládež od používání němčiny (nebo angličtiny) odrazují rodiče, kteří si jazyk často neosvojili. Chlapce posílají do škol, kde se vyučuje Korán, ale ke studiu jiných předmětů je nijak nepovzbuzují. Děvčata, která dovrší šestnáct let, mají často zakázáno chodit do školy, natožpak na univerzitu, kde by mohla být vystavena nežádoucím vlivům.

Mezi mladými lidmi tureckého původu je dvakrát vyšší nezaměstnanost než mezi ostatními. Osmdesát pět procent tureckých a arabských obyvatel patří k nejnižší vrstvě. Obzvláště odstrašující případ je situace v oblasti vzdělání. V roce 1985 asi 86 procent mladých Turků do 21 let chodilo do školy, dnes je to asi 40 procent. Počet těch, kteří neukončí školu, a to ani tzv. základní školu, jež je útočištěm propadáků, je vysoký a stále roste. Děti neumějí pořádně německy a jejich sociálním prostředím jsou pouliční gangy.⁸⁰

Za zmínku stojí samotná islámská ekonomie, která je od té evropské značně odlišná. Islám chce a snaží se být svébytnou a plnohodnotnou protiváhou euroamerické civilizace. Tato skutečnost je výrazně patrná už více než jedno století a nachází odraz ve všech sférách života v druhé polovině 20. století i v ekonomice. Islám je silně sociálně orientovaný, solidarita s potřebnými je jedním z jeho pilířů. Tzv. povinná almužna či náboženská daň, je pouze jednou z forem projevu této solidarity, je však povinností každého muslima. Pokyn platit tuto daň a příslib odměny za plnění této povinnosti je zmíněn v Koránu hned na několika místech.

Z toho plyne i další teze, a to ta, že islámská ekonomie je založena na myšlence spravedlnosti a rovnosti, nikoli však rovnostářství. Majetek a bohatství nejsou v rozporu

---

⁷⁹ *EU zahájila příliv 56 milionů nových muslimů. ČR se nemůže bránit* [online]. Parlamentní listy, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/zahranicni-politika/170303.aspx>

⁸⁰ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 152-156

s islámem, je-li dodržena solidarita s méně majetnými či nemajetnými a není-li bohatství cílem, tj. není-li hromaděn majetek pro majetek.⁸¹ „Nedržte peníze pouze pro sebe, jinak Bůh si nechá pro sebe své požehnání.“⁸²

Pouhá třicetiletá existence islámského bankovního sektoru ukazuje, že islámské bankovníctví se přes všechna úskalí a potíže snaží stát životaschopnou součástí světového bankovníctví. Zajímavé je, jak muslimští ekonomové přistupují k tzv. úroku, který je nejen v Evropě zcela běžnou a nepostradatelnou položkou ekonomického systému. Úrok je zde považován jako nepřiměřený, nespravedlivý nebo neoprávněný prospěch, plynoucí ze zneužití něčí hmotné potřeby. Islámské bankovníctví se tedy dá označit jako bezúročné.

Islámský ekonom M. B. as-Sadr ve své teorii počítá s významnou rolí státu, je pro intervenci státu v celé řadě oblastí. Je to právě stát, který má akumulovat dostatek kapitálu na rozsáhlejší projekty, a tím zároveň odčerpávat přebytečné prostředky obyvatelstva a tak bránit bezúčelnému hromadění peněz v rukou jednotlivců pomocí vybírání povinné almužny. Stejně tak smýšlí i další ekonomové. Islám velmi ostře kritizuje již zmíněný systém založený na úroku. Vychází z teorie, že v tradiční ekonomice, pracující s úrokem, se bohatí stávají ještě bohatšími, aniž by nutně došlo k nárůstu v hospodářství. V islámské společnosti se očekává, že chování všech ekonomických subjektů bude orientované sociálně, že budou připraveni obětovat zisk v prospěch veřejného blaha, pokud si to budou žádat společenské priority. Úrok, jako zdroj příjmů se připouští v případě, kdy banka spolupracuje s bankami, které patří nemuslimům, nebo neislámským státům, odvolává se jak na reálnou nezbytnost, tak na názory některých právníků, kteří úrok při spolupráci s nevěřícími připouštějí.

W. Edwardes, ředitel poradenské společnosti Delphi Risk Management poukazuje na to, že muslimům v zemích EU není věnována dostatečná pozornost v oblasti bankovních služeb. Zdůrazňuje, že ty služby, které ať islámské či neislámské části neislámských bank nabízejí, jsou zaměřeny pouze na movité muslimy.⁸³

---

⁸¹ WEBEROVÁ-BABULÍKOVÁ, G. *Islámská ekonomie a bankovníctví*. Praha: Dar Ibn Rushd, 2001, s. 7-8

⁸² Tamtéž, s. 24; Sahíh Bucharího, hadíth, sv. 2, kn. 24, č. 514

⁸³ BERÁNEK, O., TŮPEK, P. *Dvojí tvář islámské charity*. Brno: CDK, 2008, s. 69-72

Politický vliv

Německá ústava (podobně jako ústavní zákony dalších zemí euro-americké oblasti) garantuje jako jedno ze základních práv právo na svobodu vyznání a politického přesvědčení. V konečném důsledku to znamená, že každý v těchto zemích může praktikovat své náboženství a kulturu, aniž by se musel na někoho ohlížet. „*Nikdo nesmí být upřednostňován nebo znevýhodněn pro své pohlaví, původ, rasu, jazyk, vlast či oblast, odkud pochází, kvůli své víře, svému náboženskému nebo politickému přesvědčení*“ (Ústava, čl. 3, odst. 3). Svoboda vyznání, přesvědčení a svědomí je na rozdíl od praxe jiných zemí a kultur na této planetě nesmazatelným vyjádřením křesťanské západní kultury. Alláh má v západní kultuře své legitimní místo. Němečtí muslimští občané mají nezpochybnitelné právo na nerušený život. Chceme-li náboženskou svobodu pro sebe, nemůžeme ji upírat druhým. Mohli bychom však očekávat, že i země islámu změní svou politiku a nebudou upírat svobodu vyznání příslušníkům tamějších náboženských menšin. Bohužel zatím k takovému obratu nedošlo.

Islám je vírou, která proniká nejen do osobního života jednotlivce, nýbrž i do života společnosti a státu a nárokuje si zastřešující pozici. Jeho cílem je celosvětová teokracie neboli celosvětové společenské uspořádání podle Alláhových kritérií. Není třeba snad ani příliš zdůrazňovat, že takový cíl v sobě skrývá nebezpečí totalitarismu. Křesťan např. může vystoupit z církve, aniž by přestal být křesťanem a aniž by tak takový krok ohrozil jeho život. Něco takového muslimové neznají, neboť islámská ortodoxie neuznává právo na svobodu vyznání.⁸⁴

Otevřený svět umožňuje lidem, aby si svobodně volili i vlastní přesvědčení. Idealisticky zapálení jedinci jsou snadno zneužitelní pro politické cíle zdánlivě málo viditelných vůdců, kteří čekají na svou příležitost. Německé úřady považují činnost mnohých islámských organizací na svém území za přímé ohrožení demokracie podobně jako činnost struktur komunistických či neofašistických. Náboženství buď zhasíná kdesi na okraji společnosti jako trpěná nebo šikanovaná menšina, nebo strhává za sebou hlavní společenský proud a etabluje se jako dějnotvorná síla. To je rozcestí, na němž se nachází dnes i islám.⁸⁵

---

⁸⁴ AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002, s. 137

⁸⁵ Tamtéž, s. 3

Tendence k úzkému spojení náboženství a politiky spočívá v již v samotných počátcích islámu, kdy byl prorok Muhammad po svém přesídlení z rodné Mekky v Medíně uznán jak za Posla, jemuž Bůh sesílá své úplné a konečné zjevení, tak i za hlavu vznikající obce. Představa o celosvětovém nábožensko-politickém společenství muslimů, přežívá dodnes jako pomyslný ideál, přestože čtrnáct století reálných dějin vedlo spíše k rozštěpení než k jednotě.⁸⁶

Všechny režimy v oblasti Blízkého a Středního východu, které zajišťují svou legitimitu islámskou argumentací, využívají islámu jako ideologického nástroje k upevnění své moci a ospravedlnění vlastní praxe.⁸⁷ Toto dokonale stvrzuje slavná teze Muhammada Sa'ída al-'Ašmáwího: „*Bůh si přál islám jako náboženství, ale lidé z něj učinili politiku.*“⁸⁸

Muslimské komunity v evropských zemích požadují zavedení jejich tradičního islámského práva šarí'y, které do detailů určuje muslimům, jak a co mají dělat, a to jak ve veřejném, tak v soukromém životě. Islámskému právu jde nepochybně o „*nadvládu nad náboženským, společenským a politickým životem lidstva ve všech jeho aspektech; o bezvýhradnou nadvládu nad životem jeho přívrženců, a konečně i o takovou nadvládu nad těmi, kteří se hlásí k tzv. trpěným náboženstvím, aby svou činností nemohli islám jakkoli omezovat.*“⁸⁹ Není potřeba ani zdůrazňovat, jaké nebezpečí by představovalo zavedení šarí'y v demokratických a tolerantních evropských zemích.

Jak je již zmíněno, politické systémy naprosté většiny dnešních muslimských států skutečně svědčí o pevných kořenech staré tradice. K jejich trvalým rysům patří silné postavení hlavy státu, snahy o náboženskou legitimizaci stávající moci a poměrně slabý parlament, je-li vůbec ustaven. Hlavou státu je někdy monarcha (král, emír, sultán), jindy prezident volený přímo občany. Tendence stárnoucích prezidentů zajistit nástupnictví vlastnímu synovi se projevila v posledních letech. Takovýto přechod moci se uskutečnil již v Sýrii a Ázerbajdžánu, chystal jej Saddám Husajn v Iráku atd. Poměrná slabost parlamentů vyplývá jednak ze silného postavení hlavy státu

---

⁸⁶ FIALA, P., HANUŠ, J., VYBÍRAL, J. *Autorita v abrahamských náboženstvích : náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu.* Brno: CDK, 2004, s. 93

⁸⁷ MUZIKÁŘ, J. (ed.) *Islám v politice.* Praha: Svoboda, 1987, s. 162

⁸⁸ FIALA, P., HANUŠ, J., VYBÍRAL, J. *Autorita v abrahamských náboženstvích : náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu.* Brno: CDK, 2004, s. 105 M. Citováno z Sa'íd al-'Ašmáwí, *Al-islám as-sijásí*, Káhira 1987, s. 15

⁸⁹ WARRAQ, I. *Proč nejsem muslim : nekompromisní kritika islámského fundamentalismu.* Olomouc: Votobia, 2005, s. 233-234

a jí ovládané exekutivy, jednak z tradiční představy, že zákonodárství vůbec nepatří lidem, nýbrž pouze Bohu. Pouze již několikrát zmiňované Turecko a středoasijské republiky se definují jako sekulární státy. Ostatní muslimské země se ve svých ústavách s různou intenzitou hlásí k islámu, případně k šarí'atskému právu jako ke zdroji legislativy. Některé státy jako Saúdská Arábie, ale také velmi odlišná Libye, nemají ústavu vůbec, protože zákony musí vycházet především z Koránu. Velmi propracovaný systém islámského charakteru zákonodárné i výkonné moci uplatňuje šíitský Írán.⁹⁰

Kulturní úroveň demokracie se dá posoudit podle toho, jaká práva a jaké postavení připisuje ženám a menšinám. Pohané a nevěřící nejsou v muslimských zemích tolerováni vůbec: mají volbu pouze mezi smrtí a přijetím islámu. S Židy a křesťany se zachází jako s občany druhé kategorie. Dokud bude islám trvat na právu šarí'a a dokud nedojde k odluce církve od státu, nikdy demokracie nedosáhne.⁹¹

S takovou tolerancí, jakou má islám na Západě, se křesťanství (ani žádné jiné náboženství) na Blízkém východě nikdy nesetká. Německý spolkový ministr vnitra Wolfgang Schäuble médiím natvrdo sdělil, že za svého úřadování hodlá zrovnoprávnit islám v Německu s křesťanstvím, na německých vysokých školách vzdělávat německé imámy, prosadit, aby výuka islámského náboženství na školách probíhala převážně v německém jazyce a implementovat islám do evropské společnosti. O uzákonění práv muslimů do německého právního řádu hodlá ministr jednat s největší německou islámskou entitou - Tureckým islámským svazem Ditib, který zastřešuje na 800 mešitních „farností“. Na adresu varovných hlasů řekl, že zavedení islámu do veřejného života je míněno při jeho uznání a zachovávání demokratického právního řádu, že islám s demokracií není neslučitelný, a že jen menšina muslimů zaujímá demokracii nepřátelské postoje.⁹²

---

⁹⁰ FIALA, P., HANUŠ, J., VYBÍRAL, J. *Autorita v abrahamských náboženstvích : náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu*. Brno: CDK, 2004, s. 99-100

⁹¹ WARFAQ, I. *Proč nejsem muslim: nekompromisní kritika islámského fundamentalismu*. Olomouc: Votobia, 2005, s. 257

⁹² *Islám slaví vítězství : Německo ho zrovnoprávní s křesťanstvím* [online]. Český portál, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/4690-islam-slavi-vitezstvi-nemecko-ho-zrovnopravni-s-krestanstvim.aspx>

4 MUSLIMSKÉ KOMUNITY V DALŠÍCH ZEMÍCH EVROPY

Dnes je Evropa domovem 44 milionů muslimů,⁹³ což představuje zhruba 5,3 procent obyvatel starého kontinentu. Federace islámských organizací v Evropě (FIOE) v roce 2000 začala jednat o ustanovení charty evropských muslimů, jež by vytyčila všeobecné zásady pro lepší porozumění islámu a položila základy pro integraci muslimů do společnosti v občanském kontextu. FIOE ustanovila výbor pro vypracování charty, o níž se diskutovalo na úrovni vedení organizací. Poté byla charta předložena představitelům mnoha evropských islámských institucí na semináři konaném v Bruselu v lednu 2002. Nakonec bylo osloveno maximální množství muslimských organizací s cílem získat jejich připomínky a náměty.

Po schválení a zapracování změn byla připravena konečná verze, podepsaná muslimskými organizacemi z 28 evropských států. Charta zůstává nadále otevřena a svým podpisem se k ní mohou připojit všechny organizace, které se dohodnou na jejím přijetí.

Význam islámu ve světě a jeho duchovní, lidský a civilizační potenciál vyžaduje sblížení se Západem a zejména s Evropou, aby byla zajištěna spravedlnost a mír ve světě. Tyto a další úvahy vedly evropské muslimské organizace k formulování této charty v naději, že podtrhne roli muslimů jako přínosu evropské společnosti, a napomůže budování mostů se zbytkem muslimského světa. Evropští muslimové zde dále zdůrazňují, že uznávají pluralitu a náboženskou i filozofickou různorodost multikulturních společností, v nichž žijí. Jsou přesvědčeni, že islám uznává různost a rozdíly mezi lidmi, a že touto multikulturní realitou není nijak znepokojen. Islám naopak členy společnosti vyzývá, aby své odlišnosti oceňovali a vzájemně se jimi obohacovali.⁹⁴

---

⁹³ *The Future of the Global Muslim population*, graf č. 02 Muslim Population by Region [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

⁹⁴ *Charta evropských muslimů* [online]. al-islam, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/islam-v-evrope/charta-evropskych-muslimu.html>. V původním znění dostupné na stránkách FIOE (Federation of Islamic Organisations in Europe): http://www.euro-muslim.com/En_u_Projects_Details.aspx?News_ID=323

Evropské instituce k této problematice zaujímají velmi opatrný postoj. Místo vydávání jasně vymezujících pravidel se snaží těmto komunitám vycházet vstřícně a na oplátku požadují, aby muslimové respektovali zákony dané země. Rada Evropy například prohlásila, že zákaz nošení burky na veřejnosti, který si odsouhlasili některé státy EU (viz další podkapitoly) je nepřijatelný. Takové hlasování zcela podtrhuje nesoulad mezi politiky Rady Evropy a samotnými národy Evropy. Obdobně se Rada Evropy vyjádřila také k zákazu staveb minaretů ve Švýcarsku.⁹⁵ Orgány EU tedy žádné nekompromisní návrhy členských států vůči muslimským občanům schvalovat nebudou. Usměrnění a integrace těchto komunit bude možná, pokud národní parlamenty zvolí mírnější taktiku, která by ovšem mohla být velmi účinná, např. zvyšování vzdělanosti či zavedení přísnějších kritérií pro migranty.

Tato poslední kapitola se zaměřuje na situaci muslimských komunit v dalších třech státech Evropské unie, kde tvoří značnou část tamních menšin.

4.1 Francie

Francie je domovem největší muslimské komunity v Evropě, která má přes 4,7 milionů přívrženců.⁹⁶ Většina francouzských muslimů pochází z Alžírsko a z Maroka. Protože francouzský stát nezjišťuje náboženské ani etnické údaje, zůstává jejich počet neznámý a odhady se velmi různí. Porodnost žen ze severní Afriky dosahovala v sedmdesátých letech 5 %, od té doby klesla na 3,5 %, ale pořád je dvakrát vyšší než porodnost Francouzek. Ve městech jako jsou Lille a Roubaix, je více než polovina mladé generace původem muslimská. Asi polovina francouzských muslimů jsou rození nebo naturalizovaní francouzští občané.⁹⁷

V šedesátých letech propukla tzv. první vlna muslimských přistěhovalců z Maghrebu, Afriky. Islám byl Francouzům cizí. Odlišné zvyky a tradice, jiné životní návyky, to všechno ve Francouzích pocit odlišnosti a cizosti ještě posílilo. Muslimové

---

⁹⁵ *Council of Europe Unanimously Supports Right To Wear Burqa* [online]. Muslim Politics, 2010. Dostupné z WWW: <http://muslimpolitics.com/section-blog/3-news-stories/102-council-of-europe-unanimously-supports-right-to-wear-burqa-islamophobes-fuming>

⁹⁶ *The Future of the Global Muslim population*, graf č. 83 Number of Muslims in Selected Countries [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

⁹⁷ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 41-42

u nich platili, a pro některé dodnes platí, za neasimilovatelné. Na předměstích francouzských velkoměst, např. Paříže nebo Lyonu, kde žijí chudí Francouzi a potomci těchto afrických rodin, z nichž většina jsou muslimové, se utvořily kriminální gangy radikálních muslimů. Kvůli vyostřené situaci na trhu práce po první ropné krizi v sedmdesátých letech totiž jen těžko sehnali práci. Muslimské gangy pak začaly terorizovat celá sídliště. Svoboda a lidské právo pro ně nic neznamenaají. Obchodují se vším, co přináší peníze a je ilegální.⁹⁸

Kolem roku 2000 se odhadovalo, že více než polovina vězňů ve francouzských věznicích je muslimského původu.⁹⁹ Radikalizace ve Francii vyvrcholila v listopadu roku 2005, kdy mladí přistěhovalci, převážně muslimové, ničili, zapalovali a devastovali francouzská města. Mnohé dívky (ale ne většina), se rozhodly nosit *čádor* (dlouhý, splývavý oděv z černé látky; odhaluje ženinu tvář, ale zbytek jejího těla zakrývá až po kotníky). Nevedla je k tomu však touha splnit náboženskou povinnost, byl to spíš projev vzdoru, či se tak podvolovaly rodině a okolí. Opět se tak oživily otazníky nad mírumiluvností islámu, nad jeho kompatibilitou se západní tradicí, s demokracií.¹⁰⁰

Ve Francii již sedm let platí zákon, který zakazuje muslimským dívkám nosit *hidžáby* (šátek, kterým si žena zahaluje vlasy, krk a poprsí) i *burky* (zakrývá celé tělo včetně obličeje) ve veřejných školách. Počátkem loňského roku zvláštní parlamentní komise doporučila zákaz z veřejných škol rozšířit na úřady, veřejné instituce a veřejnou dopravu. Návrh zákona, který zakazuje ženám halit se do muslimských závojų na ulicích i jiných veřejných místech, byl schválen. Jedná se tedy o nejpřísnější regulace oděvů muslimských žen v Evropě. Senátoři ji schválili poměrem hlasů 246:1. Tato norma zakazuje nosit *hidžáb* a *burky*, které zahalují ženu od hlavy až k patě, potlačují křivky těla a přes oči mají mřížku nebo je v závoji vytvořen průzor. První typ je obvyklý například v Afghánistánu nebo Pákistánu, druhý v arabských státech. Zahalené ženy budou moci ve Francii dostat pokutu, stejně tak i muži, kteří budou ženu nutit, aby se zahalila. Ženy se pak také budou muset účastnit kurzu o "hodnotách francouzského občanství". Abdellatif Lemsibak, představitel francouzské Národní federace muslimů prohlásil, že je to hřích, agrese a útok na občanské svobody, dále

---

⁹⁸ FROUZOVÁ, M. (ed.) *Závoj a džíny : ženy v islámském světě*. Praha: Vyšehrad, 2005, s. 51-53

⁹⁹ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 43

¹⁰⁰ BARTOŠ, A. B. *Občanská válka? Muslimové ve Francii útočí* [online]. Český portál, 2005. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/469-obcanska-valka-muslimove-ve-francii-utoci.aspx>

že muslimské ženy přece mají právo vyjádřit své náboženské přesvědčení. O tento návrh zákona se zasazoval zejména prezident Nicolas Sarkozy, který hlásal, že tyto oděvy jsou v rozporu s důstojností žen.¹⁰¹ Souhlas se zákazem muslimských oděvů zakrývajících celý obličej na veřejnosti ve Francii nakonec vyjádřila i Státní rada, která je v zemi nejvyšší právní autoritou. Státní rada uvedla, že zákon podle ní nelze uplatňovat jen v náboženských objektech, přestože jsou přístupná veřejnosti. V opačném případě by podle ní byly porušeny náboženské svobody. Ostatní text označila za odpovídající ústavě, protože respektuje rovnováhu mezi ochranou veřejného pořádku a zárukou ústavních práv a svobod. Oficiální vedení francouzské muslimské obce uvedlo, že nošení *burky* nebo *hidžábu* korán nevyžaduje a že ve Francii je opravdu nevhodné. Podobný zákon již začaly promýšlet či připravovat další evropské země jako Španělsko, Nizozemsko a Švýcarsko. V Belgii to již schválili poslanci a čeká se na hlasování senátorů.¹⁰²

Radikální muslimové doma i v zahraničí proti tomuto opatření protestují. Ani druhému nejvýše postavenému muži mezinárodní teroristické sítě Al-Káidy Ajmánu Zavahrímu se tato Sarkozyho kritika burek vůbec nelíbí, dále také kritizoval přístup Paříže k muslimům a bez dalšího upřesnění hrozil, že Francie "za všechny své zločiny zaplatí". Francouzský prezident, který prohlásil, že burka není náboženským symbolem, ale symbolem zotročení, symbolem (ženského) ponížení,¹⁰³ vyzval občany k všeobecné toleranci a zdůraznil úctu Francie vůči všem náboženstvím. „Křesťané, židé, muslimové, všichni věřící bez ohledu na jejich vyznání se musí zdržet okázalosti a provokací a musí praktikovat své náboženství pokorně a ohleduplně,“ dodal Sarkozy. Podle něj je odsouzeno k neúspěchu cokoli, co by chtělo ohrozit tradici francouzského křesťanství.¹⁰⁴

Nejvlivnější muslimskou organizací byl v posledních dvou desetiletích Svaz islámských organizací ve Francii, jehož orientaci zásadně ovlivňují mluvčí

---

¹⁰¹ JÉGL, P. *Francouzský senát schválil zákon, který vyhání zahalené muslimky z ulic* [online]. Mediafax, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.mediafax.cz/zahranici/3096546-Francouzsky-Senat-schvalil-zakon-ktery-vyhani-zahalene-muslimky-z-ulic>

¹⁰² *Zahalovat se ve Francii nebudete, potvrdili soudci zákaz muslimských burek* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-46932370-zahalovat-se-ve-francii-nebudete-potvrdili-soudci-zakaz-muslimskych-burek>

¹⁰³ *Al-Káida hrozí Francii : "Za své nepřátelství vůči muslimům zaplatíte"* [online]. Hospodářské noviny, 2009. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-37974560-al-kaida-hrozi-francii-za-sve-nepratelstvi-vuci-muslimum-zaplatite>

¹⁰⁴ OREL, I. *Sarkozy : Muslimové musí být ohleduplní* [online]. Mediafax, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.mediafax.cz/zahranici/2967302-Sarkozy-Muslimove-musi-byt-ohleduplni>

Muslimského bratrstva, které je ve většině arabských zemí zakázáno. Všechny organizace ve Francii jsou ovšem malé, nebo dokonce velmi malé, představují sdružení významných představitelů nanejvýš snad 10 nebo 20% francouzských muslimů.¹⁰⁵ Přesto získaly legitimitu a vliv, protože si je francouzská vláda velmi přála považovat za svého hlavního partnera mezi muslimy.

Je obtížné předpovídat, zda na francouzské půdě vzniknou samostatné státy či nějaké autonomní oblasti. Islamičtí radikálové možná budou chtít získat úplnou moc v oblastech, ve kterých muslimové tvoří většinu, ale ty jsou chudé, s masovou nezaměstnaností, tudíž zde není nikdo, kdo by platil za jejich údržbu. Je možné, že vývoj bude směřovat k dvounárodnostním autonomním oblastem. Muslimové mohou ustoupit, pokud jde právo šari'a, a francouzské úřady se mohou vzdát starého republikánského modelu s jasnou odlukou církve od státu. Ve Francii také existují města a oblasti, ve kterých etnické soužití fungovalo, jako například Marseilles, a to je model, který bude potřeba zkoumat.¹⁰⁶

4.2 Velká Británie

Počet muslimů ve Velké Británii se blíží 3 milionům.¹⁰⁷ Imigranti, kteří pocházejí z Bangladéše, si s sebou do Velké Británie přinesli verzi islámu ovlivněnou umírněnými súfijskými prvky, i hinduistické náboženství. Ale pod vlivem fundamentalistických kazatelů ze Saúdské Arábie a jiných částí arabského světa došlo v Británii ke značné náboženské radikalizaci. Z těchto kruhů vzešli individuální teroristé působící v Británii a dalších zemích. V Británii je mnoho stížností na xenofobii a islamofobii, které přičítají odpovědnost za násilné útoky hrstky lidí většinou (nevinných) muslimů. A jako i v mnoha jiných evropských zemích si vede muslimská menšina hůře než ty ostatní a více si stěžují na diskriminaci. V ostatních komunitách vládne obecné přesvědčení, že je možné být např. Ind a Brit, anebo Sikh a Brit,

---

¹⁰⁵ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 45

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 150

¹⁰⁷ *The Future of the Global Muslim population*, graf č. 83 Number of Muslims in Selected Countries [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

kdežto mezi muslimy je rozšířená víra, že jejich oddanost patří islámu a skutečnost, že jsou Britové a těžší z britských sociálních služeb, pro ně nezakládá žádné povinnosti vůči zemi, ve které žijí. Soudržnost mezi muslimy je obzvláště silná. Jen velmi málo muslimů má nemuslimské přátele. Zejména to platí o těch hodně ortodoxních, kteří poslouchají příkázání svého náboženství - neudržovat bližší vztahy s nevěřícími. Mnohem méně to platí o vzdělané střední třídě, která je ovšem dosti malá.¹⁰⁸

Londýn se stal útočištěm mnoha extremistů, kteří byli ve svých rodných zemích v arabském světě odsouzeni k dlouhým trestům vězení nebo k smrti. V Británii našly útočiště radikální organizace, zakázané ve většině arabských zemí. Přesto 26 procent z nich necítí k Británii žádnou oddanost, 40 procent se přimlouvá za to, aby v některých částech Británie bylo zavedeno právo šarí'a, 13 procent ospravedlňuje teroristické útoky ve smyslu al-Káidy a 47 procent podporuje sebevražedné útoky, k jakým dochází v Izraeli.¹⁰⁹

Hlavními politickými organizacemi britských muslimů jsou Muslimská rada Británie, Muslimské sdružení Británie a Islámská společnost Británie. Britští muslimové přišli s různými radikálními iniciativami, mimo jiné s nápadem na vlastní parlament (Kalim Siddiqi), což by byl první krok ke zřízení separatistického muslimského státu v Británii. Jiní militantní představitelé prohlásili, že jejich zápas nebude u konce, dokud nad sídlem britského premiéra nezavlaje zelená (nebo černá) vlajka islámu. K nejradikálnějším organizacím patří Hizb al-Tahrir a al-Murabitun, které jsou zakázány téměř ve všech blízkovýchodních a evropských zemích, ale v Británii byly dlouhou dobu tolerovány.

Od letošního roku se ale ve Velké Británii stane trestným činem členství v organizaci Islam4UK a údajně prakticky totožných organizacích, které jen fungují pod jiným jménem. Organizace Islam4UK („islám pro Velkou Británii“), radikální islamistické hnutí působící v Anglii, se v minulosti již několikrát dostala do hledáčku médií kvůli svým provokativním kampaním i kvůli (přinejmenším slovní) podpoře islámského terorismu. Sdružení, které se netají svým cílem zavést do Velké Británie islámské právo šarí'a – a tudíž zcela rozvrátit britský ústavní pořádek – nyní oficiálně zaniká, respektive přechází do ilegality. Britská vláda totiž na nedávné provokativní akce této organizace zareagovala jejím zákazem. Za účast v hnutí Islam4UK

---

¹⁰⁸ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 57-59

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 60

(nebo v hnutích zřízených touto organizací) bude nyní hrozit trest až 10 let vězení.¹¹⁰ Zároveň politici Velké Británie také chystají zpřísnění opatření, která mají zamezit vstupu extremistů na britské území.

Tato opatření mají podle úředníků ministerstva vnitra sloužit k tomu, aby mimo jiné takzvaní „kazatelé nenávisti“ vyvolávající napětí nemohli vstoupit do země. Těmto extremistům bude zakázán pobyt do té doby, dokud se veřejně nezřeknou toho, že už nadále nebudou hlásat extremistické názory. Proti takovému zpřísnění legislativy jsou někteří liberální poslanci, kteří chystaná opatření považují za nepřiměřená. Podle nových opatření mají být některá jména extremistů zveřejňována a zařazena na mezinárodní seznam extremistů. Podle některých britských médií tím ale budou tito lidé „zostuzeni“.

Od roku 2005 byl ve Velké Británii z důvodu extremismu zamezen pobyt 230 lidem. Jejich identita však byla odhalena jen v případech, kdy si sami veřejně stěžovali na to, že jim byl pobyt zakázán. Kromě radikálních duchovních jde o neonacisty nebo popírače holocaustu. Například po teroristických útocích v Londýně v roce 2005 byl ze země vyhoštěn radikální muslimský duchovní Umar Bakri Mohammed, když tehdejší ministr vnitra využil své pravomoci k vyhoštění ze země se zdůvodněním, že přítomnost tohoto duchovního ve Velké Británii „nebyla prospěšná pro veřejné blaho“.¹¹¹

Je jisté, že se nadále britští muslimové budou více a aktivněji účastnit politického života na místní úrovni jako obecní radní i jako starostové, a pravděpodobně také jako členové parlamentu. Muslimové ale stěží budou rozhodující politickou silou, možná jen v některých čtvrtích městských center jako je Bradford a Birmingham a v některých částech Londýna, celkem asi ve čtyřiceti až padesáti volebních obvodech. Politici v těchto oblastech věnují muslimským voličům zvýšenou pozornost. Muslimové možná budou chtít založit nějakou etnickou stranu, ale není to příliš pravděpodobné. Možné jsou i koalice s jinými etnickými nebo náboženskými skupinami, ale není jisté, zda vydrží.¹¹²

---

¹¹⁰ *Urážka vojáků z Afghánistánu pobouřila Británii. Ministr zakázal muslimskou skupinu* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-39841280-urazka-vojaku-z-afghanistanu-pobourila-britanii-ministr-zakazal-muslimskou-skupinu>

¹¹¹ MIHALCO, Z. *Británie chce bránit vstupu "nenávistným kazatelům"* [online]. Internetový deník Aktuálně.cz, 2008. Dostupné z WWW:

<http://aktualne.centrum.cz/zahranicni/evropa/clanek.phtml?id=620522>

¹¹² LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 143

4.3 Španělsko

Různé evropské země se vyrovnávaly se svými muslimskými menšinami různým způsobem, často i nečinnou nevšímavostí, jako např. ve Španělsku nebo také v Itálii. Odhaduje se, že nyní žije ve Španělsku přes milion muslimů, většinou ze severní Afriky.¹¹³ Jsou soustředěni na jihu Španělska a ve velkých městech.

V minulosti muslimové vládli velké části Španělska - stalo se tak po porážce Vizigótů muslimskými útočníky. V letech 711 – 718 pak následovala tři století, v nichž maurské umění a architektura za vlády Umajjovců dosáhly svého vrcholu. Po pádu Umajjovců roku 1031 zůstala v muslimských rukou do roku 1248 pouze Granada. Posledního maurského vládce ve Španělsku v roce 1492 porazil katolický královský pár Ferdinand II. a Isabela Kastilská, kteří pak dohlíželi na vyhnání Židů a muslimů ze země. Poté byla velká část mešit zničena nebo přeměněna na kostely.¹¹⁴

Imigrace nabrala v posledních letech takové tempo, že stačilo pouhých deset let, aby populace muslimů ve Španělsku poskočila z 50 tisíc na 1 milion v roce 2005. Nyní kostely zápasí s nízkou návštěvností, zato muslimské svatostánky jsou přeplněny a řada nových mešit je ve výstavbě.¹¹⁵

I když se ve Španělsku ozvala jen hrstka stížností části muslimů na obtěžování policií a „islamofobii“, společenská integrace těchto příchozích byla přesto nízká. Španělská vláda zřídila nadaci na pomoc integraci náboženských menšin do španělské společnosti hlavně prostřednictvím jazykových kurzů. Její počáteční rozpočet, tři a půl milionu eur, však byl jen symbolický ve srovnání s více než miliardou dolarů, které na speciální vzdělávání vyčlenila francouzská vláda.¹¹⁶

Ve školách se vyučuje muslimské náboženství, ale jejich učitelé nejsou placeni. Ti jsou podobně jako mešity zřejmě financováni ze štědrých příspěvků ze Saúdské Arábie a z Libye. V roce 2003, poprvé po více než pěti stech letech, kdy Iberský poloostrov dobyli křesťané, byla v andaluské Granadě postavena nová mešita, odkud zaznívá známé "Allah akbar". Stojí nedaleko palácového komplexu Alhambra,

---

¹¹³ *The Future of the Global Muslim population*, graf č. 83 Number of Muslims in Selected Countries [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

¹¹⁴ BARTOŠ, L. *Dějiny a kultura Španělska*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990, s. 29-37

¹¹⁵ *Spain's Many Muslims Face Dearth of Mosques* [online]. New York Times, 2008. Dostupné z WWW: http://www.nytimes.com/2008/03/16/world/europe/16spain.html?_r=1&fta=y

¹¹⁶ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 156

někdejšího symbolu islámské moci v Evropě. Místní obyvatelé ale nebyli z mešity nadšeni. Bývalý starosta Granady ji veřejně odmítal. Dokonce trvalo 22 let, než na ni muslimové dostali stavební povolení. Mešitu využívá přibližně pět set muslimů z Granady, z nichž většinu tvoří konvertiti. Mezi ně patří i mluvčí komunity Abdal Haqq – bývalý římský katolík, který se obrátil k islámu. Nová mešita je podle něj naopak cestou ke smíření katolíků s muslimy. Tvrdí, že to bude nové centrum islámské Evropy a doufá, že Španělé pochopí, že muslimové nechtějí znovu dobýt Andalusii, ale chtějí jen uznání.¹¹⁷

Ve většině mešit se káže tradiční verze islámu, ale vyskytly se i zprávy o jiných, které se zabývají radikální indoktrinací. Existují také náznaky, že se ve Španělsku nacházejí „spící“ teroristické buňky, ale kromě útoků v Madridu tam nedošlo k žádným velkým teroristickým akcím a až na pár výjimek ani k protimuslimským akcím.¹¹⁸

V katalánském městě Lleida, kde žije čtvrtina španělských muslimů, je zakázáno nosit muslimské ženské oděvy, konkrétně *burku* a *nikáb* (závoj zakrývající celý obličej kromě očí), ve veřejných institucích a úřadech. Lleida je tak prvním městem ve Španělsku, kde k takovému opatření přistoupili.¹¹⁹

Španělská muslimská společenství jsou relativně homogenní, stejně jako francouzská. Většina jejich příslušníků pochází ze severní Afriky, pár je jich i z černé Afriky. Vnější svět má však sklon uvažovat o celém muslimském světě jako homogenním. Přitom ve skutečnosti jde o celou škálu různých prvků, které mají určitý společný zájem, ale zažívají také napětí a konflikty.¹²⁰

---

¹¹⁷ BERANOVÁ, L. *Muslimové otvírají ve Španělsku mešitu, první po pěti stech letech* [online]. Hospodářské Noviny, 2003. Dostupné z WWW: <http://hn.ihned.cz/c1-13073380-muslimove-otviraji-ve-spanelsku-mesitu-prvni-po-peti-stech-letech>

¹¹⁸ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 156-157

¹¹⁹ ZLOCHOVÁ, L., VINCUREK, Z. *Ve Španělsku přistoupili k prvnímu zákazu nošení burek* [online]. Český rozhlas, 2010. Dostupné z WWW: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/739429

¹²⁰ LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006, s. 157

ZÁVĚR

V Evropě nastanou demografické změny a otázkou je, jak tyto změny ovlivní její budoucnost. Muslimské komunity v Berlíně, Miláně, Madridu, Stockholmu, Londýně i Kodani se budou rozšiřovat, ale do poloviny století patrně na většině míst muslimská většina nebude. Odhaduje se, že v roce 2030 bude v Evropě přes 58 milionů muslimů. Nyní jich je přes 44 milionů (viz příloha č. I, II a III). Největší muslimskou menšinu v Evropě v poměru k počtu obyvatel má Belgie. Muslimové zde tvoří skoro 6 procent populace a v roce 2030 se odhaduje její vzrůst až na 10,2 procent (viz příloha č. IV).

V roce 2010 migrovalo do Francie, Itálie a Velké Británie přes 60 tisíc muslimů do každé této země. Nejvíce muslimských migrantů loňský rok přijalo Španělsko, a to přes 70 tisíc muslimů. V dalších letech se očekává, že migrace poklesne (viz příloha č. IX a X). Nepatrně poklesne také porodnost. U muslimských žen v průměru o dvě desetiny dítěte, u nemuslimských žen o jednu desetinu (viz příloha č. VII a VIII). Mezi evropské země s největším vzrůstem muslimských komunit se v příštích letech zařadí Makedonie, kde se v roce 2030 očekává zvýšení z 34,9 procent na 40,3 procent muslimské populace, dále např. Švédsko, Belgie, Rakousko a Velká Británie (viz příloha č. V a VI).

Takové demografické změny nejsou v žádném případě ojedinělé. Ve Spojených státech už New York nemá „bílou“ většinu a během několika let na tom nebudou jinak ani Washington, Los Angeles a San Francisco. Je tu však důležitý rozdíl, protože Spojené státy jsou země zvyklé na soužití různých etnických skupin. Zájem etnické Ameriky je zajistit si pohodlné živobytí, a nikoli boj (s výjimkou bojů mezi gangy a zločineckým podsvětím). Přistěhovalci z Dálného východu si v obchodě, v řemeslech i ve vzdělání vedou lépe než téměř kterákoliv jiná skupina. Vzdělání přistěhovalci z muslimských zemí se mají o hodně lépe než v Evropě.

Fanatismus muslimských komunit v Evropě by se ovšem neměl příliš přeceňovat. Tyto komunity sice občas projevují soucit s islámskými bojovníky, ale většina jejich členů vůbec nestojí o mučednickou smrt, nýbrž o klidný, rozumný a pohodlný život. Není také jisté, jaký význam bude mít islám pro budoucí muslimské generace; zda budou lpět na svých tradicích a dodržovat náboženské povinnosti.

Důležitou otázkou v této problematice je hlavně zvyšování úrovně vzdělanosti těchto společenství, jelikož hlavní zásluhu na konfliktech mezi Západem a Východem mají většinou chudé muslimské země. V chudých zemích se lidé málo vzdělávají, upínají se ke svým starým tradicím a odsuzují vše moderní a „západní“. Země s vyšší úrovní vzdělanosti jsou tolerantnější a žije se tam klidně a moderně. Například Dubaj, bohatý stát s velkou úrovní vzdělání, může být pro ostatní islámské země příkladem tolerance k jiným náboženstvím. Důkazem toho jsou tři vysvěcené kostely, kde se pravidelně konají bohoslužby. Ale neplatí zde pravidlo, že bohatší muslimské země jsou ve svém náboženství umírněnější. Například zámožná Saúdská Arábie je velmi konzervativní země, kde vládne radikální islám.

U chudých muslimských občanů evropských zemí by měla být snaha přimět je, aby o sobě přemýšlela a aby se zmenšila jejich závislost na vedení fundamentalistických imámů, kteří chtějí udržovat své „stádo“ ve fyzickém i duchovním ghettu. Děti jsou vychovávány tradičním islámským způsobem a často neznají z jazyka své hostící země víc, než co je nutné pro základní potřebu. Evropští pedagogové soudí, že starší část této generace (a zejména muži) je převážně ztracena a důraz by se měl klást na vzdělání těch mladších. V Evropě však zatím muslimská ghetta převažují. Dalším problémem je také nezaměstnanost mladé generace a závislost na almužnách od státu a obcí.

U zájemců o občanství je důležité, aby kromě jazykových znalostí byla podmínkou také znalost zákonů a kultury dané země a také způsob jejího života. Je totiž možné, že v další generaci nebo dvou, až bývalé menšiny přehluší rodilé Němce, Holanďany či Francouze, nebudou už mít diskuse o integraci smysl. Stanou-li se původní obyvatelé menšinou, nemohou čekat, že se většina přizpůsobí jejich způsobu života, jejich jazyku a zákonům. Pak bude na nich, aby se začlenili do změněné společnosti. Do tohoto stadia situace ještě nedospěla, ale přesto není příliš brzy na přemýšlení o podobě nové společnosti a o tom, jaké asi bude mít důsledky.

Je známo, že v moderních dějinách muslimské společnosti tolerancí k nevěřícím nijak nevynikaly. Arménům se nedaří moc dobře v Turecku, ani Koptům v Egyptě, a dokonce ani šíitům, ahmedíjcům nebo ismailitům v Pákistánu, přestože jsou to muslimové. Pokud se toto v průběhu nadcházejících desítek let nezmění, budou vyhlídky na mírové soužití v Evropě velmi malé. Jednostranná tolerance, jak se ukázalo, nefunguje.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

I Literární zdroje

1. AL-SAINOVÁ, J., SCHRUPP, E. *Bojovala jsem za Alláha : příběh ženy hledající pravdu*. Ostrava: A-Alef, 2002. 179 s. ISBN 80-86509-03-6
2. BARŠA, P. *Západ a islamismus : střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 188 s. ISBN 80-85959-96-8
3. BARTOŠ, L. *Dějiny a kultura Španělska*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. 148 s.
4. BERÁNEK, O., ŤUPEK, P. *Dvoji tvář islámské charity*. Brno: CDK, 2008. 219 s. ISBN 978-80-7325-163-5
5. FIALA, P., HANUŠ, J., VYBÍRAL, J. (ed.) *Autorita v abrahamských náboženstvích : náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu*. Brno: CDK, 2004. 122 s. ISBN 80-7325-052-7
6. FROUZOVÁ, M. (ed.) *Závoj a džíny : ženy v islámském světě*. Praha: Vyšehrad, 2005. 207 s. ISBN 80-7021-776-6
7. KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*. Praha: Portál, 2005. 223 s. ISBN 80-7178-995-X
8. *Korán*. Přel. I. Hrbek, Praha: Odeon, 1972. 795 s.
9. KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. 263 s. ISBN 80-7021-168-7
10. KŘIKAVOVÁ, A. (ed.) *Islám: Ideál a skutečnost*. Praha: Baset, 2002. 311 s. ISBN 80-86223-71-X
11. KŮNG, H., VAN ESS, J. *Křesťanství a islám : na cestě k dialogu*. Praha: Vyšehrad, 1998. 191 s. ISBN 80-7021-262-4
12. LAQUEUR, W. *Poslední dny Evropy... Humanistická Evropa nebo islamistická Eurábie?* Praha: Lidové noviny, 2006. 183 s. ISBN 80-7106-829-2
13. LEWIS, B. *Kde se stala chyba? Vliv Západu na Střední východ a jeho následná odpověď*. Praha: Volvox Globator, 2002. 214 s. ISBN 80-7207-478-4

14. *Lidská práva v islámu*. Přel. R. Hýsek, Praha: NÚR - Fethi Ben Hassine Mnasria, 2006. 47 s. ISBN 80-903196-2-9
15. MUZIKÁŘ, J. (ed.) *Islám v politice*. Praha: Svoboda, 1987. 217. s.
16. MÜLLER, Z. *Islám : Historie a současnost*. Praha: Svoboda, 1997. 187 s. ISBN 80-205-0534-2
17. SARDAR, Z., MALIK, Z. A. *Islám*. Praha: Portál, 2004. 175 s. ISBN 80-7178-882-1
18. SCHULZE, R. *Dějiny islámského světa ve 20. století*. Brno: Atlantis, 2007. 438 s. ISBN 978-80-7108-284-2
19. SPENECER, R. *Islám bez závoje*. Praha: TRITON, 2006. 236 s. ISBN 80-7254-761-5
20. ŠIŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, s. r. o., 1998. 203 s. ISBN 80-7178-285-8
21. WARRAQ, I. *Proč nejsem muslim : nekompromisní kritika islámského fundamentalismu*. Olomouc: Votobia, 2005. 503 s. 80-7220-234-0
22. WEBEROVÁ-BABULÍKOVÁ, G. *Islámská ekonomie a bankovníctví*. Praha: Dar Ibn Rushd, 2001. 127 s. ISBN 80-86149-33-1

II Elektronické zdroje

23. *Al-Káida hrozí Francii : "Za své nepřátelství vůči muslimům zaplatíte"* [online]. Hospodářské noviny, 2009. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-37974560-al-kaida-hrozi-francii-za-sve-nepreatelstvi-vuci-muslimum-zaplatite>
24. BARTOŠ, A. B. *Občanská válka? Muslimové ve Francii útočí* [online]. Český portál, 2005. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/469-obcanska-valka-muslimove-ve-francii-utoci.aspx>
25. BERANOVÁ, L. *Muslimové otvírají ve Španělsku mešitu, první po pěti stech letech* [online]. Hospodářské Noviny, 2003. Dostupné z WWW: <http://hn.ihned.cz/c1-13073380-muslimove-otviraji-ve-spanelsku-mesitu-prvni-po-peti-stech-letech>
26. BERÁNEK, J. *Zemanovci versus VV aneb pravda o islámu* [online]. Lidové noviny, 2010. Dostupné z WWW:

- <http://beranek.bigblogger.lidovky.cz/c/140141/Zemanovci-versus-VV-aneb-pravda-o-islam.html>
27. *Council of Europe Unanimously Supports Right To Wear Burqa* [online]. Muslim Politics, 2010. Dostupné z WWW: <http://muslimpolitics.com/section-blog/3-news-stories/102-council-of-europe-unanimously-supports-right-to-wear-burqa-islamophobes-fuming>
28. CZLibertyBell, *Islamic Colozation World CZ titulky* [online]. Youtube, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.youtube.com/watch?v=74iYg1SQREo>
29. DAŇKOVÁ, Š. *Němci se bojí svých islamistů. Jsou fanatičtější* [online]. Lidové noviny, 2007. Dostupné z WWW: http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny&c=A070907_000005_ln_noviny_sko
30. *EU zahájila příliv 56 milionů nových muslimů. ČR se nemůže bránit* [online]. Parlamentní listy, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/zahranicni-politika/170303.aspx>
31. FRÝBORT, L. *O vyhlídkách tolerantní interpretace Koránu* [online]. Český portál: 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/5150-o-vyhlidkach-tolerantni-interpretace-koranu.aspx>
32. HAMÍD, Š. *Sunnité, šiité nebo wahhabisté?* [online]. Islám, otázky a odpovědi, 2009. Dostupné na WWW: http://www.fatwa.estranky.cz/clanky/sekty/sunnite_-siite-nebo-wahabiste_-o-cem-to-je_
33. *Charta evropských muslimů* [online]. al-islam, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/islam-v-evrope/charta-evropskych-muslimu.html>. V původním znění dostupné na stránkách FIOE (Federation of Islamic Organisations in Europe): http://www.euro-muslim.com/En_u_Projects_Details.aspx?News_ID=323
34. *Islám slaví vítězství: Německo ho zrovnoprávní s křesťanstvím* [online]. Český portál, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/4690-islam-slavi-vitezstvi-nemecko-ho-zrovnopravni-s-krestanstvim.aspx>
35. JÉGL, P. *Francouzský senát schválil zákon, který vyhání zahalené muslimky z ulic* [online]. Mediafax, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.mediafax.cz/zahranici/3096546-Francouzsky-Senat-schvalil-zakon-ktery-vyhani-zahalene-muslimky-z-ulic>

36. MATĚJKA, F., *Thilo Sarrazin? Pravda o přistěhovalcích v Německu a nová inkvizice. Německo hloupne kvůli imigrantům* [online]. Český portál, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/5003-thilo-sarrazin-pravda-o-pristehovalcich-v-nemecku-a-nova-inkvizice-nemecko-hloupne-diky-imigrantum.aspx>
37. MIHALCO, Z. *Británie chce bránit vstupu "nenávistným kazatelům"* [online]. Internetový deník Aktuálně.cz, 2008. Dostupné z WWW: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=620522>
38. OREL, I. *Sarkozy: Muslimové musí být ohleduplní* [online]. Mediafax, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.mediafax.cz/zahranici/2967302-Sarkozy-Muslimove-musi-byt-ohleduplni>
39. PEŠEK, P. *Němečtí Turci, Íránci, Arabové... a konvertité* [online]. Lidové noviny, 2010. Dostupné z WWW: http://www.lidovky.cz/nemecti-turci-iranci-arabove-a-konvertite-fgl-/ln_noviny.asp?c=A100305_000025_ln_noviny_sko&klic=235825&mes=100305_0
40. PETŘÍK, L. *Tři čtvrtiny Němců mají strach z islámu* [online]. Euronews, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.euro.cz/id/x2p1aysbo2/detail.jsp?id=20769>
41. SEDLÁČEK, L. *Jak Islám Nedobývá Evropu* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://sedlacek.blog.ihned.cz/c1-48348620-jak-islam-nedobyva-evropu>
42. *Spain's Many Muslims Face Dearth of Mosques* [online]. New York Times, 2008. Dostupné z WWW: http://www.nytimes.com/2008/03/16/world/europe/16spain.html?_r=1&fta=y
43. *Švédsko, Německo, Belgie: Muslimové žádají o povolení hlásat zpěv muezzina do ulic* [online]. Český portál, 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eurabia.cz/Articles/3940-svedsko-nemecko-belgie-muslimove-zadaji-o-povoleni-hlasat-zpev-muezzina-do-ulic.aspx>
44. *The Future of the Global Muslim population* [online]. Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011. Dostupné z WWW: <http://pewforum.org/Muslim/Resources-on-the-Future-of-the-Global-Muslim-Population.aspx>

45. TOPOL, F. *Zděšení v Německu: islám poodhalil svou pravou tvář* [online]. Český portál, 2009. Dostupné z WWW: <http://www.euportal.cz/Articles/4779-zdeseni-v-nemecku-islam-poodhalil-svou-pravou-tvar.aspx>
46. *Urážka vojáků z Afghánistánu pobouřila Británii. Ministr zakázal muslimskou skupinu* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-39841280-urazka-vojaku-z-afghanistanu-pobourila-britanii-ministr-zakazal-muslimskou-skupinu>
47. *Zahalovat se ve Francii nebudete, potvrdili soudci zákaz muslimských burek* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-46932370-zahalovat-se-ve-francii-nebudete-potvrdili-soudci-zakaz-muslimskych-burek>
48. *Zakažme muslimské závoje v celé EU* [online]. Hospodářské noviny, 2010. Dostupné z WWW: <http://zahranicni.ihned.cz/c1-43090450-zakazme-muslimske-zavoje-v-cele-evropske-unii-zada-mistopredsedkyne-ep>
49. ZLOCHOVÁ, L., VINCUREK, Z. *Ve Španělsku přistoupili k prvnímu zákazu nošení burek* [online]. Český rozhlas, 2010. Dostupné z WWW: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/739429

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Podíl muslimů na světové populaci v letech 1990 – 2030

Příloha č. II – Podíl muslimů v Evropě v letech 1990 – 2030

Příloha č. III – Podíl muslimů v jednotlivých částech Evropy v letech 1990 – 2030

Příloha č. IV – Počet muslimů ve vybraných evropských zemích v roce 2010

Příloha č. V – Evropské země s největším odhadovaným nárůstem muslimů od roku 2010 do roku 2030

Příloha č. VI – Evropské země s největším odhadovaným podílem muslimů v roce 2030

Příloha č. VII – Odhadovaná míra porodnosti muslimských a nemuslimských žen v Evropě v letech 2005 – 2010 a 2025 – 2030

Příloha č. VIII – Počet dětí na jednu ženu v zemích s muslimskou většinou obyvatel v roce 2010

Příloha č. IX – Počet imigrujících muslimů do vybraných evropských zemí v roce 2010

Příloha č. X – Evropské země s předpokládaným poklesem muslimských migrantů v letech 2025 - 2030

Příloha č. I – Podíl muslimů na světové populaci v letech 1990 – 2030

Rok	Počet nemuslimů (v mld.)	Počet muslimů (v mld.)	Počet muslimů z celkové populace (v %)
1990	4,2	1,1	19,9
2000	4,8	1,3	21,6
2010	5,3	1,6	23,4
2020	5,8	1,9	24,9
2030	6,1	2,2	26,4

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

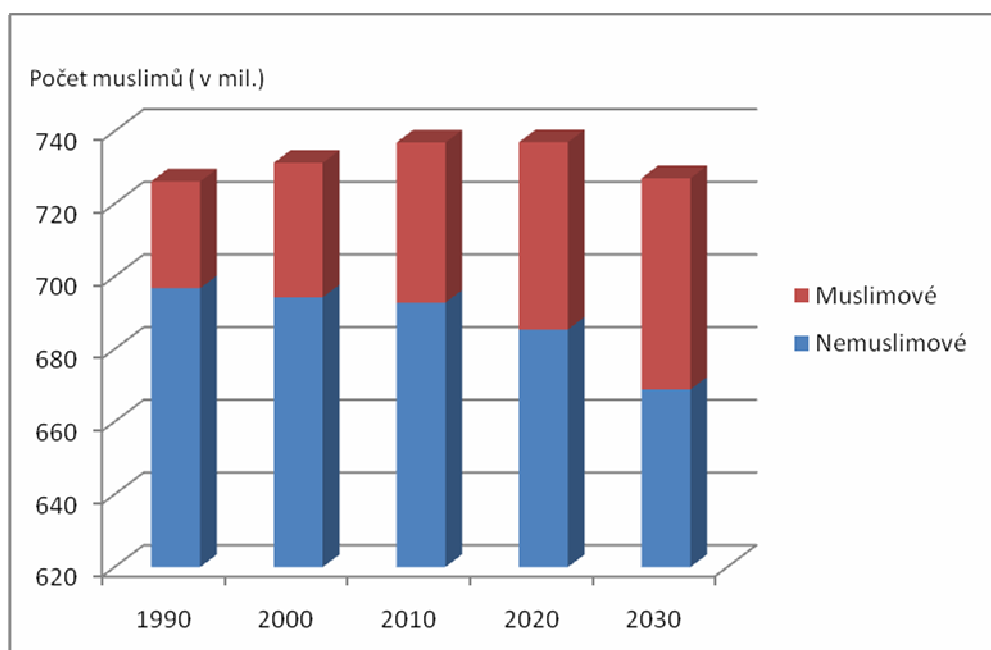
Příloha č. II – Podíl muslimů v Evropě v letech 1990 – 2030

Rok	Počet nemuslimů (v mil.)	Počet muslimů (v mil.)	Počet muslimů z celkové populace (v %)
1990	696,8	29,4	4,1
2000	694,3	37,0	5,1
2010	692,8	44,1	6,0
2020	685,4	51,6	7,0
2030	668,9	58,2	8,0

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: ;*The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

Příloha č. III – Podíl muslimů v jednotlivých částech Evropy

	Počet muslimů v r. 1990	Nárůst muslimů od r. 1990 - 2000 (v %)	Počet muslimů v roce 2010	Nárůst muslimů od r. 2010 - 2030 (v %)	Odhadovaný počet muslimů v r. 2030
Vých. Evropa	15 602 000	17,8	18 376 000	11,9	20 566 000
Sev. Evropa	1 526 000	147,9	3 783 000	97,5	7 473 000
Již. Evropa	8 525 000	25,3	10 682 000	28,9	13 771 000
Záp. Evropa	3 997 000	182,7	11 297 000	45,2	16 398 000
Evropa	29 650 000	48,9	44 138 000	31,9	58 209 000

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

**Příloha č. IV – Počet muslimů ve vybraných evropských zemích
v roce 2010**

	Celkový počet obyvatel v r. 2010	Počet muslimů v r. 2010	% muslimů z celkové populace v r. 2010	Odhadovaný počet muslimů v r. 2030	% muslimů z celkové populace v r. 2030
Belgie	10 839 905	638 000	5,9	1 149 000	10,2
Finsko	5 351 427	42 000	0,8	105 000	1,9
Francie	64 714 074	4 704 000	7,3	6 860 000	10,3
Dánsko	5 534 738	226 000	4,1	317 000	5,6
Irsko	4 467 854	43 000	1,0	125 000	2,2
Itálie	60 340 328	1 583 000	2,6	3 199	5,4
Lucembursko	502 066	11 000	2,2	14 000	2,3
Německo	81 802 257	4 119 000	5,0	5 545 000	7,1
Nizozemsko	16 574 989	914 000	5,5	1 365 000	7,8
Norsko	4 858 199	144 000	3,0	359 000	6,5
Portugalsko	10 637 713	65 000	0,6	65 000	0,6
Rakousko	8 375 290	475 000	5,7	799 000	9,3
Řecko	11 305 118	527 000	4,7	722 000	6,9
Španělsko	45 989 016	1 021 000	2,2	1 859 000	3,7
Švédsko	9 340 682	451 000	4,8	993 000	9,9
Švýcarsko	7 785 806	433 000	5,6	633 000	8,1
V. Británie	62 008 048	2 869 000	4,6	5 567 000	8,2
Celkový počet	410 427 510	18 267 000	4,5	29 759 000	7,1

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: Celkový počet obyvatel, Eurostat

The Future of the Global Muslim Population,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

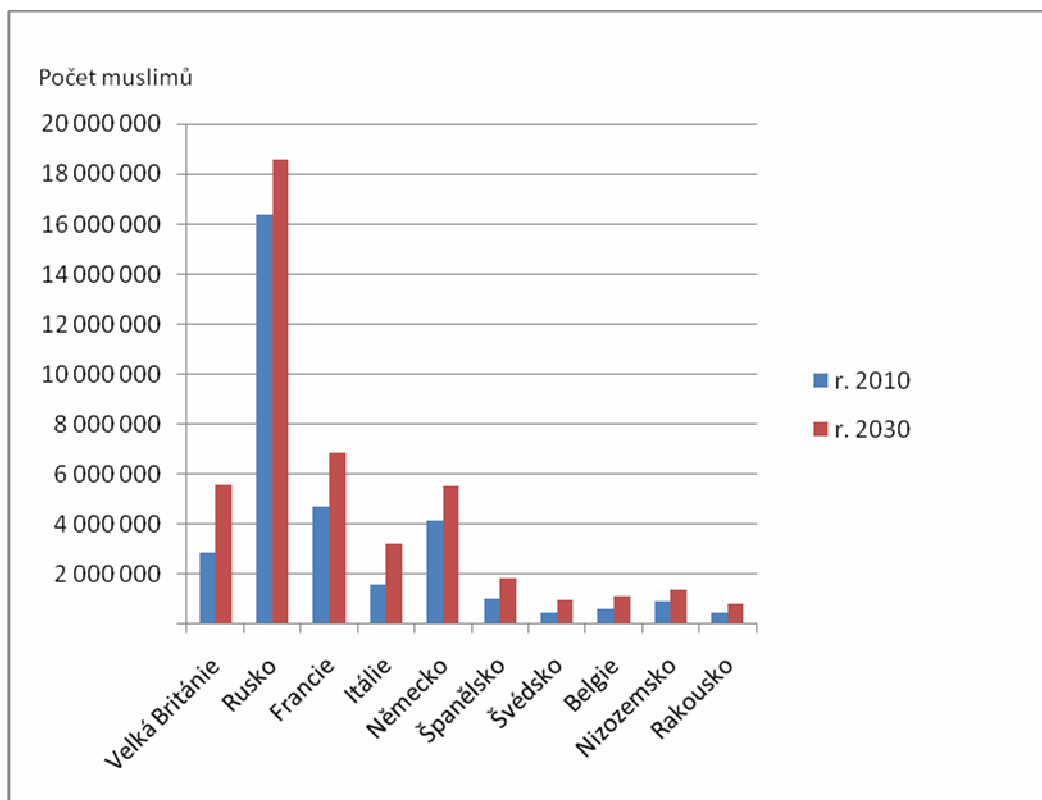
Příloha č. V – Evropské země s největším odhadovaným nárůstem muslimů od roku 2010 do roku 2030

	Počet muslimů v r. 2010	Předpokládaný počet muslimů v r. 2030	Zvýšení počtu muslimů od r. 2010 do r. 2030
Velká Británie	2 869 000	5 567 000	2 698 000
Rusko	16 379 000	18 556 000	2 177 000
Francie	4 704 000	6 860 000	2 156 000
Itálie	1 583 000	3 199 000	1 617 000
Německo	4 119 000	5 545 000	1 426 000
Španělsko	1 021 000	1 859 000	838 000
Švédsko	451 000	993 000	542 000
Belgie	638 000	1 149 000	511 000
Nizozemsko	914 000	1 365 000	451 000
Rakousko	475 000	799 000	324 000

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

Příloha č. VI – Evropské země s největším odhadovaným podílem muslimů v roce 2030

	Odhadovaný počet muslimů v r. 2010 (v %)	Předpokládaný počet muslimů v r. 2030 (v %)	Nárůst muslimů od r. 2010 do r. 2030 (vyj. v jednotkách)
Makedonie	34,9	40,3	5,4
Černá Hora	18,5	21,5	2,9
Rusko	11,7	14,4	2,7
Francie	7,5	10,3	2,8
Belgie	6,0	10,2	4,2
Švédsko	4,9	9,9	5,0
Rakousko	5,7	9,3	3,6
Velká Británie	4,6	8,2	3,6
Norsko	3,0	6,5	3,5
Itálie	2,6	5,4	2,7

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

**Příloha č. VII – Odhadovaná míra porodnosti muslimských
a nemuslimských žen v Evropě v letech 2005 – 2010 a 2025 – 2030**

	Míra porodnosti v r. 2005 - 2010			Odhadovaná míra porodnosti v r. 2025 - 2030		
	Muslimek	Nemuslimek	Rozdíl	Muslimek	Nemuslimek	Rozdíl
Albánie	1,9	1,7	0,2	1,9	1,7	0,1
Belgie	2,5	1,7	0,9	2,2	1,7	0,5
Bosna a Herc.	1,2	1,2	0,0	1,4	1,4	0,0
Bulharsko	1,8	1,3	0,4	1,7	1,4	0,3
Černá Hora	2,5	1,5	1,0	2,3	1,7	0,6
Dánsko	2,7	1,8	0,9	2,4	1,8	0,6
Finsko	3,3	1,8	1,5	2,8	1,8	0,9
Francie	2,8	1,9	0,8	2,4	1,9	0,5
Gruzie	1,8	1,6	0,2	1,9	1,7	0,1
Irsko	3,0	1,9	1,1	2,6	1,9	0,7
Itálie	1,9	1,4	0,6	1,8	1,4	0,4
Kosovo	2,4	1,1	1,3	1,9	1,1	0,8
Makedonie	1,7	1,3	0,4	1,8	1,5	0,3
Německo	1,8	1,3	0,5	1,7	1,4	0,3
Nizozemsko	2,7	1,6	1,0	2,3	1,7	0,6
Norsko	3,1	1,8	1,3	2,6	1,8	0,7
Rakousko	2,4	1,7	0,2	1,9	1,7	0,1
Rumunsko	1,4	1,3	0,0	1,4	1,4	0,0
Řecko	1,8	1,6	0,2	1,9	1,7	0,1
Srbsko	3,1	1,6	1,5	2,7	1,7	1,0
Španělsko	1,6	1,4	0,2	1,5	1,4	0,1
Švédsko	2,5	1,8	0,8	2,3	1,8	0,5
Švýcarsko	2,4	1,4	0,9	2,2	1,6	0,6
Ukrajina	1,9	1,5	0,4	1,9	1,7	0,3
Velká Británie	3,0	1,8	1,2	2,5	1,8	0,8
Průměr	2,2	1,5	0,7	2,0	1,6	0,4

*průměrný počet dětí na 1 ženu

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

Příloha č. VIII – Počet dětí na jednu ženu v zemích s muslimskou většinou obyvatel v roce 2010

Nejvyšší počet dětí

Stát	Počet dětí
Nigérie	6,9
Afghánistán	6,3
Somálsko	6,2
Čad	5,8
Burkina Faso	5,6
Mali	5,2
Guinea	5,0
Sierra Leone	5,0
Jemen	4,7
Gambie	4,6
Palestina	4,5
Senegal	4,5

Nejmenší počet dětí

Stát	Počet dětí
Írán	1,7
Tunisko	1,8
Albánie	1,9
Libanon	1,9
SAE	1,9
Maledivy	1,9
Brunei	2,0
Indonésie	2,0
Turecko	2,1
Kuvajt	2,1
Bahrajn	2,1
Ázerbajdžán	2,1

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

Příloha č. IX – Počet imigrujících muslimů do vybraných do vybraných evropských zemí v roce 2010

	Odhadovaný počet muslimských imigrantů	Počet imigrantů, kteří jsou muslimové (v %)	Muslimská populace (v %)
Západní Evropa			
Francie	66 000	68,5	7,5
Nizozemsko	3 000	42,6	5,5
Belgie	14 000	30,8	6,0
Rakousko	8 000	23,4	5,7
Švýcarsko	2 000	19,0	5,7
Německo	22 000	14,7	5,0
Jižní Evropa			
Řecko	12 000	29,7	4,7
Itálie	60 000	23,7	2,6
Španělsko	70 000	13,1	2,3
Severní Evropa			
Švédsko	19 000	45,4	4,9
Norsko	7 000	34,0	3,0
Velká Británie	64 000	28,1	4,6
Finsko	2 000	20,6	,8
Irsko	5 000	9,6	,9
Dánsko	1 000	8,0	4,1
Východní Evropa			
Bulharsko	1 000	41,9	13,4

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011

Příloha č. X – Evropské země s předpokládaným poklesem muslimských migrantů v letech 2025 – 2030

	Očekávaný počet migrujících muslimů v letech	
	2010 - 2015	2025 - 2030
Belgie	68 000	51 000
Bulharsko	2 000	1 000
Dánsko	4 000	3 000
Finsko	10 000	8 000
Francie	340 000	296 000
Irsko	21 000	5 000
Itálie	301 000	287 000
Německo	158 000	135 000
Norsko	36 000	32 000
Rakousko	38 000	37 000
Řecko	58 000	53 000
Španělsko	293 000	54 000
Švédsko	96 000	70 000
Švýcarsko	8 000	3 000
Velká Británie	312 000	274 000

Pozn. Údaje nemusí být přesné z důvodu zaokrouhlování.

Zdroj: *The Future of the Global Muslim Population*,

Pew Research Center's Forum on Religion & Public Life, 2011